

ՈՉ-ՅԱՐԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԿԱՆ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

AVEDARANI TSAIN

AN ARMENIAN RELIGIOUS MONTHLY

Բ. ՏԱՐԻ

ՆՈՅԵՄ.-ԴԵԿՏԵՄ. 1940 ԹԻԻ 11-12

Ուղղուած դէպի Կիւսնքի ժայռամուտք
(Տարուան վախճանին առթիւ)

ԿԱՐԵԻՈՐ ԿԷՏԵՐ ԹԵՐԹԻՍ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

1.— Մեր նշանաբանը.— Էական կեանքում մեք միտքիւմ, ոչ հական կեանքում մեք ազատքիւմ, իսկ անկե բանի մեք սեր: — Օգոստինոս

2.— Եպոսակը.— Ծառայել Քրիստոսի արագան դասին: Պայտարիչ մոշորութեանց դիմ. Տարածել Աւետարանի նշանաբանը. Քրիստոսի ձրի փրկութիւնը փաշարար արեան շնորհիւ: Եւշեղ ապաշխարութեան եւ վերսին ծնունդի անհրաժեշտքիւնը՝ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնելու: Միել փրկուածները արագործուած կեանքի եւ այսպիս պատրաստել զանոնք Քրիստոսի փառաւոր վերադարձին:

3.— Դաւանանքը.— Կը հաւատայ (1) Աբ. Գրոց Աստուծոյ ներշնչեալ, անսխալական եւ հաւաստի ու կեանքի կանոնը ըրալուն: (2) Ամենասուրբ Երրորդութեան: (3) Քրիստոսի Աստուածութեան: (4) Աբ. Հոգւոյն անձնաւորութեան: (5) Վերսին Ծնունդի: (6) Սրբագործութեան եւ Աբ. Հոգիով մկրտուած կեանքի: (7) Մեր Տիրոջ կրկին, անձաւք վերադարձին: (8) Մեղեքներու յարութեան: (9) Ընդհանուր դասասանի: (10) Սրբոց՝ Քրիստոսի հետ թագաւորութեան: (11) Երկինքի եւ դոմիսի: (12) Սասանային անձնաւորութեան, բարի եւ չար հրեշտակներու գոյութեան: (13) Սրբաւերներուն համար յաւիտեական կեանքի, իսկ մեղաւորներուն համար՝ յաւիտեական տանջանքի: (14) Եկեղեցւոյ միասնականութեան եւ անոր վերջնական յաղթանակին:

4.— Կը հրատարակուի իբր ոչ-յարանուանական անկախ կրօնական ամսաթերք, հայերէն եւ հայաստա թուրքերէն լեզուներով:

5.— Աշխարհիկ ժանուգուներ չեն ընդունուիր:

6.— Թոյուածներ կ'ընդունուին անոնցմէ, որոնք հոգեւոր կեանքի անձնական փորձառութիւնը եւ դուրսէն ելողներէն ալ բարի վկայութիւն ունին, կը յարգեն թերթին ուղղութիւնը եւ դրկուած յոյուածները կը ծառայեն հետապնդուած նպատակին:

7.— Թերթիս սիւնակները տրամադրելի չեն վիճաբանական ճիշդերու համար երբ անոնք պարզապիս վեճեր յարուցանելու կը ծառայեն եւ ոչ թէ լուսաբանութիւններու:

8.— Չհրատարակուած յոյուածները եւ չեն վերադարձուիր:

9.— Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է եւ վեց ամիսէն նուազ պայմանաժամով բաժանորդագրութիւն չընդունուիր:

10.— Եղած հարցումներուն պատասխանելու կամ չպատասխանելու իրաւունքը կը վերապահուի այդ սիւնակը վարողին:

ԽՍՐԱՅ.Գ.ԻՐԵՆԵՐ

ԿԸ ԽՆԴԻՐՈՒԻ մեր յարգելի յոյուածագիրներէն ու գրեն կարն, դիւրընթեռնելի եւ մեղանով: Երկարաւունջ յոյուած ներելի է երբ ան պատմութիւն է, կամ մասնաւոր ուսումնասիրութիւն մըն է եւ հնարաւորութիւն կայ մաս առ մաս դնելու զայն:

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ՁԱՅՆ

ՈՉ-ՅԱՐԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԿԱՆ ԿՐԹՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

AVEDARANI TSAIN

AN ARMENIAN RELIGIOUS MONTHLY

Արամիստեր' Խ. Թ. ՍԱՐԳՍԻ —:— Propr. Rev. K. T. SARIAN

Խմբագիրներ { Վեր. Խ. Թ. ՍԱՐԳՍԻ
Վեր. Թ. ԿՈՏԱՐ Ե. ՏԱՂԼԵԱՆ
Պր. Կ. Յ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ

Բ. ՏԱՐԻ ՆՈՅԵՄ.-ԴԵԿՏԵՄ. 1940 ԹԻԻ 11-12

ՄԱՐԴԸ ԻՐ ԱՆԿՈՒՄԻՆ ՄԷՁ

Մեկէ աւելի անգլերէն թերթ կ'ստանանք: Երբեմն զբաղած ըլլալով՝ զանոնք ուշի ուշով կարելի չըլլար աչիւն անցնել եւ այդ պատճառաւ ալ կարգ մը բաներ մեր ուշադրութեան կը վերադառնան: Պարբերաբար զանոնք կրկին կը պարզենք, այն ասեմք մեր ուշադրութեան վերադառնալով: Բաներ աչիւն կը զարնեն: Այսպէս երբ Բանի մը տարի առաջուան թերթ մը կը պարզենք, պատկեր մը մեր ուշադրութիւնը գրաւեց, իսկ պատկերին տակի բացատրութիւնը մեզ մեծապէս տպաւորեց: Ի՞նչ էին պատկերն ու բացատրութիւնը: Անտառային:—

Երթասաւաղ աղջիկ մը իր մօրք հետ ծովափեայ պոստի մը ելած են. վայրը ամառի էր, որովհետեւ մարդիկ հոն շատ չէին յանդիմար: Յանկարծ ժայռերուն հետեւն նիհար ու բարձրահասակ կին մը՝ ցնցոտիներու մէջ, մազերը ցան ու ցիւլ, մեջքը կապած Բանի մը փամփուռներ՝ իրենց դիմը կը ցցուի: Խելաւոր երեւոյթով այս կինը իրենց սարսափահար աչիւններուն առջեւ ձեռքերը վեր բարձրացնելով՝ կ'աղաղակէ. «Ծովը փառաւոր, արեւը փառաւոր, աշխարհը փառաւոր, բայց մարդը գեշ է, մարդը կեղծ է», եւ աչիւններն կ'անհետանայ:

Ամբողջ օրը, խելակորոյս այդ կնկան արտասանած հանգիստաւոր խօսքերը կարծես մեր ականջին կը հնչէին. եւ իբրեւ թէ մեզի հանգիստաւոր ըլլար, իր դիմը մեր երեւակայութեան առջեւ կը յամառէր մնալ: «Ո՞վ գիտէ, քսիւն մենք մեզի, խելը կ'իյնը ինչե՞ր Բանի մը Բանի էր գեշ եւ կեղծաւոր մարդոց ձեռքին: Անխիղճ եւ անօրէն մարդիկ, հազար ու մէկ անուշաբաններով լեցուն այս աշխարհի մէջ իր կեանքը օգնողի նման դառնացուցեր, եւ խելագարի նման զինքը անապատ ու ամառի տեղեր փոխելով՝ իր կեանքը զոհաբանացուցեր եւ բռնաբանացուցեր էին»: Սակայն Բանի՝ բիրտաւոր գոհեր կան այսպէս որոնք անմեղօրէն կը տառապին անօրէն մարդոց ձեռքին: Աստուած իմ Դուն որ Բան պատկերովդ ստեղծեցիր մարդը, ի՞նչ անաւոր անկում մը ունեցած է:

Պէտք կ'ա՞ր, սակայն, վկայութեան կոչելու խելագարած կին մը հաստատելու, թէ մարդը եղծանած է անհամաչափ ըլլալու աստիճան: Տերք ինքը կը վկայէ մարդուն համար եւ կ'արտասանէ սա՛ հանգիստաւոր խօսքեր. «Աստուած երկրի վրայ նայեցաւ, եւ անաւորապէս կ'անկում էր... եւ անխառնութեամբ լեցուած, վասնզի երկրի վրայ անհեղինակ մարմին իր նամբան արարեցաւ»:

եր»: Նախ ապականաձ եր մարդը եւ իր պատճառաւ ապականաձ եր երկիրը: «Արդար մը չկայ ոչ մէկ մը. ամէնը խոտորեցան, մէկտեղ անպիտան եղան. . . իծերու բոյն կայ անոնց շրջուններուն տակ, իրենց լեզուովը նենգաւոր են, անոնց բերանը անեծով եւ դառնութիւնով լեցուն է, անոնց ոտները արագ են արիւն թափելու, կործանում եւ թուառութիւն կայ իրենց նամբաներուն մէջ»: Ասկէ աւելի վառ գոյնով մը, ասկէ աւելի զօրաւոր լեզուով մը մարդուն իսկական վիճակը նկարագրել կարելի չէ:

Ո՞րն սա երկիրն դրախտաձայր, ինկաձ մարդուն միջոցաւ ինչպէ՞ս վերածուեցաւ անապատի՞ փուռ եւ տառապ թուցնող: Արդարութեան եւ խաղաղութեան վայրը լեցուեցաւ ասելութեամբ եւ զուլումով: Արարչագործութեան գլուխ գործոցն էր մարդը ու ամէնէն փառաւորը, սակայն ինչպէ՞ս եղաւ ամէնէն անփառունակը: «Ամէնը մեղք գործեցին եւ Աստուծոյ փառքէն պակսաձ են»: «Արդարեւ, ծովը փառաւոր, արեւը փառաւոր, աշխարհը փառաւոր, սակայն մարդը գէշ է, մարդը կեղծ է»: Այս է իսկուր իրականութիւնը: Մեղքը աւերեց եւ փառքեց ամէն ինչ որ բարի էր, նեմարիտ էր մարդուն մէջ:

Ստատման մեղքին միջոցաւ կը շարունակէ դեռ իր աւերիչ գործը ընտանեկան յարկերէն ներս, ազգերու եւ ժողովուրդներու մէջ: Ի՞նչ տուներ փայլեալ է ան, ի՞նչ ազգեր կործանեալ է անիկա, գահեր տապալեալ է, շէն փառքներ ամայացուցեալ, ուրախութիւնը արցունքի եւ սուգի փոխեալ է ու Աստուծոյ ստեղծաձ այս գեղեցիկ աշխարհին համէն ու հոսք փախցուցեալ է:

Այսօր մեր աշխարհուն առջեւ տեղի ունեցող սպանդը դժոխային մեղեկանելով, եւ իր առթաձ անհաւուելի եւ անաւոր թուառութիւնները, բարոյական անկումի մասնուաձ մարդուն գործն է: Որովհետեւ մարդը՝ այդ բուձալից տարրը, որ մեղք կը կոչուի, իր մէջը ընդունեց: Այդ մեղքը դարձաւ Պանգորայի առասպելական տուփը, որ ամէն չարիք կը պարունակէր մէջը, թափուելու համար մարդոց գլխուն: Երբ մարդը այսպէս մեղքով եղձանեցաւ, սիրտն ալ ծնեցաւ, ալլեւս մարդուն սիրտը իր Աստուծոյն հանդէպ ալ ուղիղ չէր: Մտքն հետեւեցաւ փայլերը, մարդիկ ալլեւս Աստուծոյն առջեւ շիտակ չէին փայլեալ եւ այդ շեղումը նեղացուց զինքը իր Աստուծոյն եւ կեանքէն՝ միեւնոյն աստեւ:

Սակայն մարդուն համար վերականգնումի յոյս չկա՞յ ալլեւս: Ան իր Ֆիզիքական եւ հոգեկան կործանումէն կրնա՞յ փրկուիլ:

— Անտարակոյս. Քրիստոս երկինքէն յայտնուաձ է նիւթ այդ նպատակին համար: Այսինքն՝ վերադարձնելու մարդուն ինչ որ կորսնցուցաձ է մեղանշելով: Անոր համար առաքեալը կ'ըսէ. «Մեղքին վարձք մահ է, բայց Աստուծոյ ձրի պարգեւը յաւիտեական կեանք է մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձնոխով»: Կը փափաքէի՞ր որ առաքեալը աւելի յստակ եւ զօրաւոր բան մը ըսէր, ուրեմն մտիկ ըրէ. «Ուրպէս զի անոնք ալ (ընտելուները) հասնին այն փրկութեանը որ Քրիստոս Յիսուսով է ՅՈՒՆՏԵՆՈՒԿԱՆ ՓՈՌՔՈՎ» (Բ. Տիմ. 2. 10): Թող մարդը խոստովանի իր մեղքը Քրիստոսի եւ վստաքի Անոր՝ փրկութեան համար, անա Քրիստոս պիտի վերադարձնէ իրեն կորուսաձ այդ փառքը: Այն աստեւ մեղք եւ բոլոր հրեշտակներ միաձամուռ պիտի աղաղակենք. «Ծովը փառաւոր, արեւը փառաւոր, աշխարհը փառաւոր, սակայն փրկուաձ մարդը աւելի փառաւոր ՅՈՒՆՏԵՆՈՒԿԱՆ ՓՈՌՔՈՎ»:

Խ. Թ. Ս.

ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ ՀՈԳԻՆ

(Հոռվմ. 7. 24, 25)

Հիւանդանոց մը այցելելով կը գտնեմք հոն զանազան հիւանդութիւններէ (սրտի, թոքերու, ստամոքսի և այլն ցաւերէ) ատուապողներու Առիթով մը բժիշկի մը այցելելու գտցած էի՝ տեսայ որ նոյն յարկաբաժնին մէջ կ'աշխատէին երեք տարրեր մասնագէտ բժիշկներ, մէկը ակնաբոյժ, միւսը տաամնաբոյժ, իսկ մէկայլը՝ ներքին հիւանդութեանց բժիշկ։ Ցաւերու և անոնց տեսակներուն բազմաճառուն անոնց դարմանումն ալ զանազան ճիւղերու բաժնուած է։

Նկեղեցին ալ շատ մը տեսակէտներով կրնայ նմանցուիլ հիւանդանոցի մը։ Հոն կու գան բարոյական և հոգեկան հիւանդութիւններէ (հպարտութենէ, կատախրութենէ, դրամասիրութենէ) և զանազան ցանկութիւններէ տաուապողներու կու գան հոն, հասկնալու և դարմանը գտնելու իրենց ցաւերուն։

Վերը յիշուած համարին իմաստը շատ խորունկ է, անիկա կարծես թէ հայելի մըն է, որ կը ցոլացնէ բովանդակ մարդկութեան փորձառութիւնները, իսկապէս պատմութիւնն է անիկա թէ՛ հաւաքական և թէ՛ անհատական կեանքի։ Համարին մէջ յիշուած «Մահացու մարմին»ը՝ հոգիին բանտն է, «Ո՛վ պիտի ազատես զիս» խօսքը՝ բանտարկեալ հոգիին ազատութեան համար բարձրացուած աղաղակն է, իսկ «Գոհութիւն Աստուծոյ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով» խօսքը՝ հոգւոյն ազազակին պատասխանն է։

Ա.— «Մահացու մարմին»։

Հոս կը տեսնենք բանտարկուած հոգիի մը պատկերը։ Մարդկային մար-

մինը, միտքն ու հոգին սահմանուած չէին բանտ մ'ըլլալու, հապա պալատ մը, հոն բնակելու համար անմեղ ու անմահ հոգին որ օմառուած էր տաուածային յատկութիւններով և կարողութիւններով, հոգի մը, որ յարմար ըլլար հրեշտակներու ընկերակցութեան և Աստուծոյ հետ յարաբերութեան։

Մարդը՝ իր բոլոր մտային և հոգեկան կարողութիւններով, սահմանուած էր Աստուծոյ բնակութեան և գործածութեան համար, Աստուած մարդս անանկ նախասահմանած էր որ, չգտնուէր իր մէջ տեղ մը՝ որ աւրաշակաւ բնակութեան անյարմար եղած ըլլար։

Այս պալատը սակայն բռնադրուած է բռնակալի մը կողմէ և վերածուած բանտի մը, որ հիմա կը կոչուի «մահացու մարմին»։ Այս բռնակալը մեղքն է։ Անիկա գրաւած է մարդուս բոլոր էութիւնը ու անոր կարողութեան բոլոր սրահները, ուրոնք նախապէս ստեղծուած էին Աստուծոյ փառքին համար։

1.— Զգացումի առահը յատկացուած էր Աստուծոյ գահուն համար, հոն թափառելու, սակայն այժմ գրաւուած է չար զգացումներով, կիրքերով ու ցանկութիւններով։

2.— Երեւակայութեան առահը որ սահմանուած էր ըլլալու պատկերասրահ (Art gallery) մը այս փառաւոր պալատին մէջ՝ տաուածային փառաց նկարներուն համար, զայն լեցնելով երկինքի գեղեցկութիւններու երեւակայութեամբ, կողոպտուած է, և անոր պատերէն կախուած են այս ոչխարհի փառքին ու ցանկութիւններուն խաթարիչ նկարները։

3.— Ինսցականութեան առահը՝ հոգւոյն խորհրդարանն էր, ուր կը

թագաւորէր Աստուծոյ խնայողութիւնը յանձնուած է հիմա չար կիրքերու խորհուրդներուն:

4.— Յիշողութեան առաւել մանուած էր աստուծոյ խնայողութիւնը արձանագրելու և վերջիշու համար Անոր մեծ գործերը, սակայն գրաւուած է թշնամիին կողմէ և կը գործածուի յիշելու սին և ունայն հաճութեան:

5.— Խղճի առաւել Աստուծոյ անձնական ունկնդրութեան սրահն էր, այժմ լեցուած է սխալ կշիռներով, հին բնաշինչ եղած են Աստուծոյ Օրէնքները: Հին կը գործածուին սխալ բանալիներ, այնպէս որ, որ եւ է չար հոգի մը կրնայ անոր դուռը բանալ: Պաշտօնը բանալի վերածուած է:

Ահա այս է մարդկային էութեան խակական պատկերը:

Բ.— «Ո՞վ պիտի ազատէ զիս . . . »:

«Ի՞նչ խղճալի մարդ եմ ես ո՞վ պիտի ազատէ զիս այս մահացող մարմինէն», կրնամ գտնել ոյժ մը որ կարենայ քակել կապերս ու ազատ արձակել հոգիս, որով կարենամ վրայէս թոթաւել մեղքի ազդեցութիւնը: Ահաւասիկ այս է բանաստեղծաւ հոգիի մը սրտի խորերէն ելլող հառաչանքները: Այժմ աշխարհի ամենամեծ նիւթը այս է: Անհատներու, ընկերութիւններու, ազգերու և տէրութիւններու հոգիէն այս ձայնն է որ կ'ելլէ, «Ի՞նչ խղճալի մարդ եմ ես»:

Երիտասարդ մը կրնայ հպարտանալ ըսելով թէ՝ «Ես եմ իմ ճակատագրիս տէր», կրնամ ուզած տաննս ձգել մոլութիւններս, սակայն երբ ջանայ ինքզինքը ազատելու՝ կը հասկնայ թէ՛ դժուար է գտնուիլ, կապուած է շղթաներով և ազատուելու որ եւ է յոյս մը չկայ: Ինչպէս որ անուշադէպ Երեմիայի «Ինքզինքիս եկաւ», այնպէս ալ կ'արթննայ բանաստեղծաւ հոգին՝ միայն առաւել կը գործածուի խղճալի մարդ եմ ես»:

Այս ալ կ'արթննայ բանաստեղծաւ հոգին՝ միայն այն տանն երբ Աստուծոյ Հոգին կը խօսի իրեն, ահա այն տանն կը գոչէ. «Ի՞նչ խղճալի մարդ եմ ես»: Աշխարհի վրայ ամենակարեւոր բանը մեղքի համար մեր խղճալիութիւնը հասկնալն է: Երանի անոր, որ հասկցած է իր վիճակը և ջանացած է փախուստ տալու իր գտնուած բանտէն, ահա այն տանն պիտի գոչի իր անկարողութիւնը և միեւնոյն ժամանակ մեղքին իրմէ աւելի զօրութիւնը ըլլալը, այն տանն իրմէ աւելի զօրութիւն ոյժ մը փնտռելով պիտի գոչէ. «Ո՞վ պիտի ազատէ զիս»:

Գ.— Ի՞նչ պատասխան պիտի տանք անոր որ կ'ուզէ իր գերութիւնէն ազատուիլ:

1.— Իսկապէս փիլիսոփայութիւն մը: Կարեւոր է որ մէկը իր բոլոր կարողութիւնները գործածելով կարենայ հասնիլ կեանքի վսեմ մէկ խորհուրդին իրականացման: Մարդու՝ կեանքի իտէալ մէկ խորհուրդը ցուցնելով՝ անոր լսկ ցուցուցած պիտի ըլլանք իր գտնուած բանտին պատուհանէն դուրսի գեղեցկութիւնները և ազատ կեանքի մը վայելքները: Անիկա պիտի վերցնէ իր ոտքերը քաղելու համար, սակայն գտնուի շղթայուած պիտի գտնէ, և գտնելը փախուած, պիտի հասկնայ իր անկարողութիւնը:

Չես կրնար փրկել հոգի մը անոր ցուցնելով իտէալ կեանքի մը գեղեցիկ անաստեղծները իր գտնուած բանտէն, անոր բանալի մը պէտք է բանալու բանտին դուռը:

2.— Դաստիարակութիւն մը: Ոմանք կ'ըսեն թէ՛ ուսուցիչը կրնայ փրկիլ ըլլալ: Եթէ մարդիկ կը կրթուին՝ կը փրկուին: Տեսած ենք շատեր, որոնք ստացած են բարձր ուսում, սակայն այժմ կը գտնուին յիմարանոց, իրենց

ՀՐԱՇԱԼԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Մանկիկը իր մօրը պարանոցին փաթթուած, անոր գրկին մեջ կը գտնէ իր միակ հանգիստը: Անոր սիրոյ ահաւոր կերպով մէջ կը գտնէ իր միակ թաւաթիւնը: Անոր ներկայութեան մէջ բոլոր վախերն ու գողերը, կը կորսնցնեն իրենց ազդեցութիւնը:

Ծնողքը իր զաւկին հետ ապրելով կրնայ երջանիկ ըլլալ. անոր ներկայութիւնը իր մեծագոյն ուրախութիւնն է, ամէն անգամ ամէն տանն: Անոր հետ ապրելու և նոյնպէս մեռնելու յոգար է ան: Այսպէս իր բոլոր գեղեցիկութեամբը երբեք հրապոյր չունի իրեն համար, երբ զաւակը, սրտհաստորը՝ կորսնցնէ:

Բարեկամ մը, իր միակ միակթաւութիւնը կը գտնէ իր կարեկից մեծրիկին ներկայութեան մեջ: Անոր հետ,

ցանկութիւններուն մէջ բանտարկուած ըլլալուն համար:

3.— Զեւսիկոսիական կրօնք մը: Եկեղեցի յաճախելով, արարողութիւններու հետեւելով (մկրտուելով, հաղորդութիւն առնելով) կարելի է այս բանտէն ազատուիլ:

Մէկ միջոց կայ միայն, ՔՐԻՍՏՈՍ ինքն է: «Ինծի նայեցե՛ք ու փրկուեցե՛ք»: Երբ Պետրոս բանտարկուած էր, Աստուծոյ հրեշտակը եկաւ, և իսկոյն չղթանքը ինկած իր ձեռքերէն, բանտին դռները բացուեցան, և ան ազատ արձակուեցաւ:

Դիմէ՛ Երեսօր, երբ Ան գայ՝ մեղքիդ չղթանքը կ'իյնան ձեռքերէդ, բանտին դռները կը բացուին ու յաւիտեան ազատ կ'արձակուես:

Վեր. ԹէՆՏՈՐ Է. ՏԱՂԷՍՆ

Կեանքի ամենատխալը պարագաները ուրախութեան կը փոխուին, իսկ գիշերները ցերեկի: Անոր սիրով իր ներկայութեան մէջ ամպերը կ'անհետան իր հորիզոնէն: Ներկայութիւն մը զոր կը փոխէ միջավայրը և քաղցր համ մը կու տայ ու ցնծում անոր սիրակարօտ սրտին:

Աստուծոյ զաւկին համար կայ նաև այս ամենէն անբաղդասէր խօսքն՝ յիշ, սուրբ և քաղցր ներկայութիւն մը: Անիկա թէեւ անաւանանի է, սակայն այնքան իկնդանի ու վառ, զոր կու կարելի է վայելիլ առատօրէն: Անիկա կը ցրուէ բոլոր կասկածները, վախերը և մտահոգութիւնները ու կը լուսաւորէ մութ ուղին: Ո՛հ, այս ներկայութիւնը անգուցական է իր տեսակին մէջ, քանզի Անիկա հրաշալի է: Անոր մէջ կարելի է գտնել այս կեանքի կարօտութիւնները լեցնող բոլոր օրհնութիւնները: Անիկա աննման գոհարներու միակ գանձարանն է:

Յետին ծայր կարծրասիրտ մեղաւորը այս սուրբ, աստուածային ներկայութեան առջեւ երբ ինքզինքը կը քննէ, կը տեսնէ իր բոլոր ազդեց ու կործանարար մեղքերը: Նաեւ Անոր մէջ կը գտնէ ողորմութեան, անսահման սիրոյ ակը: Կը տեսնէ զԱստուծոյ իր մեծախառնութեանը ու մեծալայելութեանը մէջ: Անոր սիրող սրտին սիրոյ բարախումբները կը լսէ կարծեաւ Շնորհաց այս մեծ Աստուծոյ առջին կը խոնարհի զզջման արատաւքներով ու կտրտած հոգիով: Իր ոչնչութիւնը, պղծութիւնը, իսկ Արարչին անհափելի մեծութիւնը տեսնող մեղաւորը գութ ու թողութիւն կը գրտնէ Անոր առջեւ իր Միածնին միջոցաւ: Բարեգութն Աստուած կ'ընդունի զայն ու կտտարեկապէս կը ներէ իրեն բոլոր մեղքերը: Խղճահարութեան փոխան, սրտի խաղաղութեան

տիրացած, կ'ըլլայ ներման արժանա-
ցած երջանիկ տղաւ մը: Ի՞նչ հրաշք...

Թերախաւս ու իկաւ ֆրիստնեան
այս հրաշալի ներկայութեան ձեռք միայն
կրնայ գտնել դարման իր հոգւոյն ախ-
տին: Երբ ան կը մօտենայ ու երկար
մտմանակ կ'անցնէ այս սրբաբար ներ-
կայութեան մէջ, հոն կը տեսնէ իր թե-
րութիւնները, սխալները և անոնց
զանն սրտաճառները: Իր բոլոր յան-
ցանքները անվերապահօրէն կը խոս-
տովանի Անոր, որ սրտերու խոր-
հուրդները գիտէ արդէն, թերութիւն-
ներուն հետ կը յայտնէ նաեւ իր սրբ-
տինն բաղձանքները: Ամէն բարեաց
ողբիւրը եղող Հայրն Աստուած, իր
տկար զաւկին սիրով մօտենալով, զայն
կը քաջալերէ իր կազմութիւն խօսքե-
րով ու խոստումներով: Իր սիրոյն և
զօրութեան գաղտնի շահմարանները
ցոյց կու տայ անոր: Անիկա հաւատա-
քով լեցուած, զօրացած, Սբ. Հնգրոյն
այցելութեան ճիւղացած կանգ կ'առնէ ու
կը տեսնէ լուսաւոր ու զին՝ սրմէ քն-
թանալու է օրէ որ հետեւելով իր ան-
տեսանելի Առաջնորդին: Ի՞նչ հրաշք...

Փորձառոյ հաւատացեալը մեծապէս
կարօտ է այս հրաշալի ներհայտութեան:
Անիկա մեծ ասօցնացով կը մօտենայ
ու իր բոլոր գիտութեան թիւնները եւ
զածին պէս կը պատմէ իր Տէրօջը:
Փորձութիւնը անակնկալ փոթորիկի
մը նման իր կեանքը կը չարմէ, ինք
յանկարծակիի եկած, սպառնալի
մտանդաւոր, շուտով վիճակի մը կ'են-
թարկուի: Իր զեկը կոտուած նաւու
մը նման, երբ փորձութեան ծովուն
վրայ կը ստորուրիւրի, ալիքներու
քմահաճոյքին յանձնուած, իր արտա-
ուայի, նուազօտ աչքերը հաւատքով
Ամենակարողին կը բարձրացնէ: Անոր
խոստումները որպէս խորիւս գտնե-
լով կը կանգնի անոնց վրայ: Ընդ-
հոն՝ այս ներկայութիւնը կը բռնէ զինք

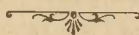
ու կը զօրացնէ զայն: Անիկա չի թո-
ղուր որ փորձութիւնը զինք կ'ըլ-
այլ զայն կ'ազատէ: Այլեւս հաւա-
տացեալը կը սորվի գաղտնիքը յաղ-
թող կեանքին: Անիկա կ'ազատի չա-
րունակական անկումներէ ու պարտու-
թիւններէ: Այս տեսական եղող սուրբ
ներկայութիւնը կը գինէ զինք ամէն օր
և ամէն վայրկեան, գիտողիւ հա-
մար գալիք փորձութիւններու: Փոր-
ձութիւնները որքա՞ն ալ սաստիկ ըլ-
լան, անիկա չի կրնար կամօք անձ-
նատուր ըլլալ անոնց, քանզի հաւա-
տացեալը իրմէ բարձր եղող ներկա-
յութեան մը մէջ կը գտնէ բաւակա-
նաչափ օգնութիւն: Այս սուրբ յարա-
բերութիւնը, զինք սուրբ կը պահէ,
հակառակ պարագային խաղաղութիւ-
նը կը խանգարուի: Այլեւս յաղթու-
թեան դրօշին տակ յառաջ կ'երթայ: Ի՞նչ
հրաշք...

Գաղց ֆրիստնեան Սբ. Հոգւոյն այ-
ցելութեան կարօտ վիճակի մը մէջ կը
գտնուի: Այս օրհնեալ խոստումը ու-
րիշ տեղ գտնել կարելի չէ, բայց մի-
այն Աստուծոյ Սբ. ներկայութեան մէջ:
Երբ սրտի կսկիծովն ու կարօտովը կը
մօտենայ հրաշալի ներկայութեան, Տէրը
կը յիշէ իր խոստումը ու կը շնորհէ
իրեն, որքան որ տեղ ունի սրտին
մէջ: Պաղ սիրտը կը լեցուի ջերմ սի-
րով կորսուած հոգիներու հանգչե-
լանման սիրութիւնը, հպարտութիւնը,
զրոմասիրութիւնը, աշխարհասիրու-
թիւնը, կը ցնդին կարծես: Տեղոյ Հո-
գին իր կեանքը կը յեղաշրջէ, ինք զայն
լման գրաւելով, որ իր իսկ իրա-
ւունքն է արդէն: Միթէ տանկա հրաշք
մը չէ՞:

Աստուծոյ ներկայութիւնը՝ հա-
ւատացեալի կեանքին իւրաքանչիւր
խաւին մէջ ներգործելով, ներքին
կեանքին մէջ զարմանալի հրաշքներ
կը գործէ: Այս անտեսանելի և սա-

կայն կենդանի ներկայութիւնը, մեծագոյն առանձնաշնորհումն է աստուածային, զոր Հայրն Աստուած Իր գաւախներուն տալապարտեան ներքեւ դրած է, ճոխապէս վայելելու: Ուրիշ ի՞նչ կրնար ըլլալ աւելի թանկագին քան Ինքը: Անհուն սիրոյն մեծագոյն ապացոյցներէն մին է աս.— Խնկիմք տալապարտի: Այս փորձութիւններով, նեղութիւններով լեցուն ճամբորդութեան միջոցին, հաւատացեալին համար Անոր ներկայութիւնը անհրաժեշտութիւն մըն է: Հոն կայ ներում, զօրութիւն, մխիթարութիւն, հրճուանք, գոհացում և ամէն տեսակ օրհնութիւն: Հոն գոյ է նաեւ Աստուած Ինքը: Անոր ներկայութիւնը կը ցրուէ երկմտութեան ամպերը, մեղքի խաւարը: Անիկա՞ բռնաբար պալատի, դռները քաղցրի, ձմեռը գարնան, արտասուքը ժպիտի կը վերածէ: Անիկա սուրբ է, քաղցր, օրհնեալ ու անբացատրելիօրէն հաճելի: Նման ուրիշ շատ մը վայելքներու, բացառելով գթուար սակայն վայելելը կարելի եղող մեծագոյն օրհնութիւնն է ան: Այս գերազանցօրէն քաղցր եղող օրհնութիւնը վայելելով, փառաբանութեան երգերով կրնանք շարունակել մեր ճամբան ու օր մը հասնիլ մեր վերջնական հանգրուանը՝ հայրենիք, ուր պիտի գտնենք միեւնոյն պիտի ներկայութիւնը: Հոն անարգել պիտի վայելենք Զայն: Ո՛հ, հոն մուտք պիտի չի գտնեն Անոր քաղցր դէմքը մեզմէ քողարկող պիղծ մեղքերը, ո՛չ ալ վրդովիչ չար մարդիկը: Այլեւս փորձութեան սառնեցուցիչ հովերը չպիտի փչեն այնտեղ: Այն խաղաղութեան ու սիրոյ վայրին մէջ սէր պիտի շնչենք, սիրոյ Աստուծոյ սիրալիր ներկայութեան մէջ: Պիտի վայելենք, պիտի ըմբռնենք Զինք այնքան առատօրէն որ մեր անյուգ ու սիրատենչ սրտերը յագեցան

ԻՐԱՆՏԱՅԻ ԱՐԹՆՈՒԹԻՒՆԸ

1. Ինչպէս ծագում առաւ.— Հոգեւոր արթնութիւնը որ տեղի ունեցաւ 1859 թուականին Իրլանտայի հիւսիսային նահանգը, Ըլքսթըրի մէջ, Իրլանտայի տարեգրութեանց մէջ նշանաւոր դարձած է: Այս արթնութիւնը նաեւ կը հայթայթէ ամբողջ պատմութեան մէջ ամենագեղեցիկ մեկնութիւններէն մէկը, թէ քրիստոնէութիւնը ի՞նչպէս յանկարծ և ուժգնօրէն կը վերակենդանանայ, թէ կերպարանափոխող ազդեցութիւն մը կը կատարէ, թէ սակայն կրնայ ըլլալ արագօրէն, ընդարձակ տարածութեան վրայ և ընկերութեան բոլոր խաւերուն մէջ: Ըլքսթըրի բողոքական համայնքները ունին սկիզբիական և անզլխական ծագում, որոնք հիմնած են գաղթապետութիւն մը մեծ ջանքով և ճարտարութեամբ, կազմելով լուսաւոր հակադրութիւն մը Իրլանտայի միւս մասերուն հետ, ո՛ւր կայ կաթոլիկ կղերներու արքայականութիւնը: Ըլքսթըրի պատմութիւնը, պատմութիւնն է՝ անաբանական կարողութեան և վաճառականական ուղղումով մտածեան, բայց մանաւանդ զօրաւոր կրօնական ձգտումներ ունեցող, քրիստոնէական հաւատալիքներու և ազատութեան ի պաշտպան ետանդով պայքարող ժողովուրդի մը:

Իրմով: Անբացատրելի ցնծում ու վայելք . . .

Ի՞նչ օրհնեալ ու սփոփարար յոյս, «Քու դիմեղ պիտի կշտանամ երբ արթնանամ» (Երկինքը) Սաղմ. 17. 15. Ամէն:

Սարք

Բ. Գ. ԵԱՐՏԸՄԵԱՆ

Արթնութիւնը պատճառ եղաւ ստուարութիւ մարդոց դարձին իրենց անհոգ և խաթարած կեանքերէն, սակայն իր առաջին գործը եղաւ կրկին վառել տաքեղանի խոնդն ու եռանդը, և եղաւ հաստատումը՝ փոռահեղ աստիճանի վրայ, աւետարանական կրօնքին մեծ և հիմնական ճշմարտութիւններուն:

Ոչ մէկ համբաւեալ անուն մը խառնուած է սոյն արթնութեան հետ: Անիկա սկիզբ առաւ քանի մը խոնարհ մարդոց աղօթաժողովներուն և խօսակցութիւններուն մէջ, և արագօրէն ազգային շարժումի մը համեմատութիւնը ստացաւ: Բաց ատի, 1857 - 1858 ին Ամերիկայի մէջ տեղի ունեցող արթնութեանց լուրերը վստահարար տկակալութեան հոգի մը ըստեղծեցին: Ժողովուրդը կը կարգար Ամերիկայի մէջ քարոզիչներու մասին որոնք շատ տարիներ աշխատած քիչ յաջողութեամբ, յանկարծ կը տեսնէին որ իրենց եկեղեցիները խռններում կը լեցուէին ջերմեռանդ ունկնդիրներով, իրենց տունները կը պաշարուէր անձկալից փրկութիւն փնտռողներով, թէ 12 հազար առեւտուրի մարդիկ աւմէն օր կը հաւաքուէին աղօթելու համար, նիւ Եօրքի մէջ:

Անդրէմի մէջ, Իրլանտա, քանի մը տեղեր տեղի կ'ունենային աղօթութեան ժողովներ, հետզհետէ խոր հետաքրքրութիւն ցոյց տալով, սակայն ուշագիւր քննութիւն մը երեւան կը բերէ որ, արթնութիւնը գլխաւորաբար ծագում առաւ քրիստոնեայ տիկնոջ մը (Տիկին Գոլփիլ) այցելութեամբ Պալլամենտ և շրջակայքը: Միսիս Գոլփիլ, որ շատ յատակ տեսակէտներ ունէր վերստին ծնունդի նիւթին վրայ, և օժտուած էր հոգեւոր յատկութիւններով ճշմարտութիւնը սիրով արտայայտելու, մեծ քաջութեամբ և հա-

ւատքով աշխատեցաւ մարդիկը Բրիտանոսի առաջնորդելու: Իր այցելութիւններու և թերթիկներ բաժնելու ատենները, ամէն դասակարգէլ մարդոց հետ չփման մէջ կու գար, այսուամենայնիւ շատ քիչ քաջալերութիւն կը գտնէր:

Այս ատենները տեղւոյն ամենակարեւոր ճարտարարուեստական հաստատութեան մէջ աշխատող երիտաւարդ մը կար Երեմիա Մաքգիլքէն ունենով: Այս երիտասարդը օր մը տեսաւ թէ Միսիս Գոլփիլ կը խօսէր տիկնոջ մը հետ, որ աւելի հաճոյք կը զգար նախասահմանական վարդապետութեան վրայ վիճարանելէ քիչ կենսական և անձնական քրիստոնէութեան: Հսեց որ Միսիս Գոլփիլ խօսակցութիւնը օգտակար ուղի մը բերելու համար կ'ըսէր. «Միսիս, դուն տակաւին երբեք չես ճանչցած Տէր Յիսուսը»: Այս խօսքերը ինչ ազդեցութիւն ալ ըրին տիկնոջ վրայ, անոնք նետի պէս մխրճուեցան Մաքգիլքէնի սրտին: Ըմբռնեց որ այն խօսքերը իրեն համար շատ յարմար էին: Երկու շաբաթ, գիշեր ու ցորեկ խաղաղութիւն չունէր: Յետոյ զայն գտաւ Բրիտանոսի մէջ: Առաջին մարդը որ դարձի բերաւ իր բարեկամը Երեմիա Մէնիլէն էր, և այս երկուքը սկսան միասին աղօթել ուրիշ երկու երիտասարդներու հետ, ձօն Ուալլէս և Բոպէրթ Գարլայլ: Այս շորսը ըսկսան աղօթաժողովը պզտիկ զպրօցի մը մէջ Անդրէմ, որ կոչուեցաւ Հաւասացեալներու Հաղորդակցական Ժողով: Ամիսներ ամիսներու ետեւէն անցան, գաղափարակիցներ միացան իրենց բարեխօսական աղօթաժողովին, ո՛ւր ամէնքը միասին կը գօտէմարտէին ուղօթքով և կը յաղթանակէին: Մաքգիլքէն ուշի ուշով կ'ուսուսնասիրէր Սբ. Գիրքը: Կ'օգտուէր նաեւ ձորձ

Միւլլերի կենսագրականը կարգաւորվւ
1858 ին զարմանալի դարձեր տեղի
ռենցան: Դարձի եկողներուն թիւը
հետզհետէ կ'ստուարանար: Արթնու
թեան կրակը սկսաւ բոցաւառիւ:
Մարդիկ կ'աղաղակէին գթութիւն
բացօթեայ ժողովներուն մէջ: Շատերը
կ'աղօթէին, երբեմն ամբողջ գիշեր:

Արտակարգ եռանդով մը շարժու
մը տարածուեցաւ Ահօկհիլ և ուրիշ
տեղեր: Շատեմարաններու, դպրոցներու
և, սննդական տուներու մէջ ժողովներ
տեղի կ'ռենցային դարձի եկողներուն
կողմէ, և հոժ բազմութիւն ներկայ
կ'ըլլար: Պալլեմէնտայի քաղաքը ամ
բողջութեամբ կարծես յանկարծ ար
թնցաւ: Այս ամօթիւ քարոզիչ մը կը
գրէ. «Նախապէս դժուարութիւնը ժո
ղովուրդը եկեղեցի բերել էր, այժմ
դժուարութիւնը ժողովուրդը եկեղե
ցիէն դուրս բերել է»: Վերջին օրն
ուրեման աղօթքը կրկին ու կրկին
կը մատուցուէր, սակայն ամէն անգա
մին աղօթքի անդիմադրելի խնդրանք
ներ կը պառթկային, կամ ապաշխա
րել ուզողի մը իր մեղքերէն ազատե
լու աղաղակը ականջի կը հասնէր, և
այդ պատճառաւ ալ ժողովը ստիպման
տակ կ'երկարէր մինչև տառապան
կանուի ժամերը:

Գօննօսի սահմաններուն մէջ հա
րիւր աղօթածողներ տեղի կ'ռենե
նային ամէն շաբաթ: Շուկայէն դար
ձող խումբերուն հայհուհները որ այլ
եւս զազիր դարձած էին, փոխարինուած
էին պարզ բայց տպաւորիչ երգերով
սրտնցմէ նշանաւորն էր, «Ի՞նչ է յուրը»:

«Երբ հանդիպինք իրարու, դու և կ'ըսես
Ի՞նչ է յուրը, ի՞նչ է յուրը,
ինչքեմ ի՞նչ է օրուան նիւթը, օրակարգը,
Ի՞նչ է յուրը, ի՞նչ է յուրը:
Ո՛հ, ես ունիմ բարի յուր պատկեր,
Իմ Փրկիչս ըրած է ըստ անհե ըսեմ,

Յաղթած դժոխքի եւ մահուան —
Այս է յուրը, այս է յուրը:»

Մուգիգ հօլի և թատրոնի անպի
տան երգեր բաւարովին խառարեցան
«Ի՞նչ է յուրը» երգով: Մր. Մ. Հ.
Սմիթ՝ Ե. Ք. Ընկերութեան կողմէ
երբ այցելեց Ըլեսթըրը, տեսածը
պատմելով կ'ըսէ. «Ուր որ կ'երթայի
կը լսէի «Ի՞նչ է յուրը»: Կարծես թէ
ամէն մարդ զայն կ'երգէր: Եթէ չո
գեկաւքի տոմսով գնելու երթայի,
տոմսակալաճառը կ'երգէր:—

«Փրկիչս մեռաւ Գողգոթայի վրայ,
Այս է յուրը, այս է յուրը»:

Կամ եթէ ոստիկանի մը հարցնէի
ճամբան, ինձի ցոյց տալէն վերջը կը
շարունակէր երգել:—

«Իր գործը կը վերականգնանայ
անհե կողմ,
Այս է յուրը, այս է յուրը»:

Ուրիշ ականատես մը կը գրէ.
«Ամբողջ քաղաքը եռուղեւի մէջ էր,
բողոք ընտանիքներ երկու երեք գի
շերէ ի վեր անկողին մտած չէին:
Երկվեցեակ մը տուներէն գիշեր ու
ցորեկ կը լսուէին մեղքի խոր համոզ
ման տակ զանուշներու կողմէ աղա
ղակներ ի խնդիր գթութեան, կամ ա
ղօթքի ձայներ և կամ անուշ եղա
նակներ՝ երգերու: Կարգ մը փողոց
ներու մէջ տուներու առջեւ, ամէն
տեղ մարդոց բազմութիւններ կը կե
նային կամ աղօթքով զբաղած կամ
փառաբանութիւն երգելով: Անգլիա
յէն, Սկոտլանդէն և Իրլանտայի շատ
մը մասերէն մարդիկ կը շրջէին Պալ
լեմէնտայի լայն և նեղ փողոցներուն
մէջ, որոնց մէջ կը տեսնուէին եկե
ղեցականներ, միաբնակներ, Կ. դպրո
ցի ուսուցիչներ, հետաքրքիր առեւ
արականներ այս զարմանահրաշ գոր
ծերուն ականատես ըլլալու անձամբ:
(Շարունակելի)

ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՄՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՐ

Ստորև կը քարգմանենք զայն իր այժմէ-
ականութեանը եւ շահեկանութեանը համար:

... Մենք կ'ընդունինք կտրելի-
ութիւնը հասանքէն քշուելու, որ միշտ
պատրաստ է, հետեւաբար կ'ուզենք
մղել մեր եկեղեցական պաշտօնեանե-
րը եւ ժողովուրդները ամենուրեք, տե-
ւական եւ շնչառած ջանքեր թափե-
լու, եկեղեցիներուն մէջ խորունկ հո-
գեւորութիւն յառաջացնելու: Մեր
ժողովուրդները պէտք է քաջալերել,
որ ունենան կանոնաւոր Սբ. Գիրքի
սերտողութեան եւ անձնական աղօթքի
սովորութիւն, եւ ընտանեկան աղօթքի
շարունակական վարժութիւն, որ մեր
տունները պահուին տիրապէս քրիս-
տոնիս:

Նոյնպէս պէտք է մեր եկեղեցի-
ները պահուին հոգեւոր Պէտք չէ
թոյլատրել որ՝ ծրագրով եւ զգոյնա-
կանութիւնով փոխարինուին հին ժա-
մանակներու հոգեւոր պաշտամունք-
ները եւ Աստուածուստ զրկուած արթ-
նութիւնները: Մեր ժողովուրդները
պէտք է շարժին մինչեւ իրենց հոգի-
ներուն խորքերը Խօսքին քարոզու-
թեամբ եւ գիտակցին անհրաժեշտու-
թեանը Աւետարանի քարոզութեան՝
ամէն տեղ, հոգիներու փրկութեան
համար:

... Որպէս սրբութեան հաւատա-
ցող ժողովուրդ, պէտք է անվթար
պահել թէ՛ գործնականօրէն եւ թէ՛ ե-
րեւութապէս, Սբ. Գրային գիրք մը
աշխարհիկ կենցաղի հանդէպ, յետոյ ըլ-
լալ անտեղիտալի, կասկածելի զուար-
ճութիւններու հանդէպ, ինչպէս են
թատրոն, սինէմա, պար, թղթախաղ
եւ այլն...

Պէտք է փնտռենք բարեկամեցո-

ՀՐԵՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԾԱՆՐ

Ասկէ քանի մը տարիներ առաջ,
քաղաքի մը մէջ կ'ապրէր մարդ մը:
Ան անդամ էր տեղւոյն եկեղեցւոյն
եւ մեծ անուն ունէր այդ գաւառին
մէջ: Բայց ան շատ ազահ եւ դրամա-
սէր էր եւ իր պարտքերը վճարել չէր
սիրեր: Ունէր աղջիկ թող մը՝ ինչը
տարեկան, որ շատ խելացի աղջիկ էր
եւ Աստուծոյ գաւազ: Ան ալ լսերէր
որ մեծ հայրիկը շատ դրամասէր է, եւ
իր պարտքերը վճարել չէր սիրեր, եւ
տախտ մեծ ցաւ կը պատճառէր իրեն:

Առաւօտ մը երբ սեղան նստած
միտսին թէյ կը խմէին աղջիկը ըսաւ.

— Մեծ պապա, ես այս գիշեր ե-
րազիս մէջ տեսայ քեզ:

— Զիս երազիդ մէջ տեսար, ը-
սէ տեսնեմ ի՞նչպէս տեսար:

— Երազիս մէջ տեսայ, որ դուն
մեռած էիր: Եւ տեսայ հրեշտակներ
եկած էին որ քեզ երկինք տանին: Ա-
նոնք իրենց թեւերուն վրայ տոն
քեզ եւ թռան դէպի վեր, թռան շատ

զուրկուն, միւս բոլոր քրիստոնեայ
մարմիններուն եւ անոնց համագործակ-
ցութիւնը, ժողովուրդներուն ծառա-
յելու համար, ոտանց զոհելու մեր հա-
մոզումներէն: Մենք կը յանձնարա-
րենք ամէն ջանք թափել՝ ցոյց տա-
լու մեր բարեփոխմանութիւնը, ամե-
նուն հանդէպ: Մեր պատգամն է «սէր
եւ ծառայութիւն բոլոր մարդոց»:

Կը յորդորենք մեր հովիւները որ
ուշադիր ըլլան անդամներ ընդունելու
ատեն... , նոյնպէս խնամք տանիլ
անհոգ եւ անտարբերներուն, ինչպէս
կ'ընէր Բարի Հովիւը կորսուածը վե-
րադարձնելով փարախը:

«Հերոյս ալ Հօլիմեա»

բարձր: Բայց յանկարծ կանգ առին և սկսան շրջիլ առանց վեր բարձրանալու: Յետոյ դարձեալ վար իջան և քեզ դրին գետնի վրայ: Հրեշտակներէն մէկը քեզի ըստ. «Բարեկամ, դուն շատ ծանր ես մեզի համար, մենք քեզ չենք կրնար առնիլ երկինք: Քու պարտքերդ են որ քեզ այնպէս կը ծանրայնեն: Եթէ հաշիւդ մաքրես քու պարտականորդդ հետ, մենք չուտով կուգանք և դարձեալ կը առնինք քեզ:»

Ծերունին շատ յոգուեցաւ փոքրիկին տեսած երազով: Ան հասկցաւ որ իր ազահուծեան պատճառով ինքը մեծ վատնդի մէջ էր և որոշեց վերջացնել իր հաշիւները: Ան իսկոյն գնաց իր սենեակը ու խնդրեց Աստուծոյն որ ներէ իր մեղքը և ազատէ զինքը ազահուծեան մեղքէն: Յետոյ գնաց իր պարտականորդուն մօտ և վճարեց բոլոր պարտքերը: Եւ այդ օրէն սկսեալ ան շատ ձշգապահ էր, միշտ ժամանակին կը վճարէր և երբեք չէր ուշացներ: Շատ չանցած նա իսկապէս մեռաւ և հրեշտակները տուրին զինքը երկինք առանց որ եւ է գթութեամբ հան, որովհետեւ այլեւս պարտքերով ծանրացած չէր:

«Որ ունիցի տկանջս լսելոյ՝ լուիցէ»:

Կէսը ուժին որ prsortեց
կը դողացնէ աշխարհը դեռ,
Կէսը դրամին, գոր կ'ապառեն
Ապարանքներ, մարգարաքներ,
Եթէ տուէր ազատելու
Խեղճ մարդկութիւնն իր անկուսէն
Զինարանի եւ բերդերու
Պէտք չէր մնար վստահօրէն:

ԼՕՆԿՖԷԼԼՕ

Պէտք է միտ յիշել թէ մարդիկ կորսուած են, երկինքի նամբն շատ հեռացած: Քրիստոս միայն զանոնք եւ կրնայ բերել:

Ա. ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ

ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գինեվանառին ճամակը Սասանային,
Որուն կը պատասխանէ
Գծովսի Իսխանը

Մեծայարգ Տետր Ստանայ, Պատիւ ունիմ յայտնելու ձեզ, որ ես խմիչքի տուն մը բացած եմ, ամէն պատրաստութիւն տեսած եմ, որ հոն ծախեմ օղի, գինի, զարեջուր, ուհիսքի, շամբանեայ և ամէն տեսակի արքեցնող բմպիլիք: Կ'առաջարկեմ որ ինծի հետ ընկեր ըլլաք, որովհետեւ այնպէս կը դատեմ, որ մեր միտան գործակցութիւնը, երկուքիս համար ալ հաւատարմապէս շահաւոր կ'ըլլայ, թէպէտ մեր շահերու տեսակները տարբեր են իրարմէ: Ես կ'աշխատեմ որ խիմ մարդաց զրամները, իսկ անոնց մարմինը, անձը և հոգին ձեզի թող ըլլայ:

Ինծի բերէ՛ք աշխատասէր, պատուաւոր և զգաստ մարդիկ, և ես կ'ընեմ զանոնք արքեցնողներ, աղքատներ և մուրացկաններ:

Բերէ՛ք ինծի մանուկներ և ես չուտով յօդս կը ցնդեցնեմ այն լուսագոյն յոյսերը, որ անոնց ծնողքը ունին իրենց վրայ: Բերէ՛ք ինծի հայր կամ մայր, աւելի լաւ կ'ըլլայ երկուքը միտան, և ես չուտով կը ցոյնեմ անոնց մէջ այնպիսի անհամաձայնութիւն որ ծնողք անէծք և տարափ կը դռնան իրենց զաւակներուն համար:

Բերէ՛ք ինծի երիտասարդը և ես չուտով կ'ապակոնեմ անոր բարոյականը, կ'առնեմ առողջութիւնը, կը քայքայեմ իր ուժերը, կը կործնեցնեմ կիսնքը, կը խիմ անոնցմէ երիտասարդութեան ամենազեղեցիկ յոյսերը և ամենամաքուր ձգտումները:

Բերէ՛ք ինծի զեռատի աղջիկը,

մտքուր և անորոտ, շուտով կը խլեմ անոր մանկական անմեղութիւնը կ'անպատուեմ իր մարմինը, կը փռըրեմ իր տոկունութիւնը և կը վերադարձնեմ ձեզի կործանուած, և նէ կը դառնայ ուրիշներու կորստեան համար իբր լաւ գործիք:

Ինծի բերէ՛ք արհեստաւորն ու բանուորը, հասաւտ խօսք կու տամ ձեզի, որ անոնց ծանր աշխատութիւնով և քրտինքով շտաճ գրամները իմ ձեռքիս մէջ միջոց կ'ըլլան տարածելու ազգատութիւնը, յանցանքները, անոնց մէջ տգիտութիւնը, որոնք ժամանակ մը երջանիկ էին:

Ինծի բերէ՛ք քրիստոնէութիւնը դաւանող մարդը և կամաց կամաց բնաջինջ կ'ընեմ իր սրտին մէջէն բարեպաշտութեան ամէն զգացում, կը միտցնեմ անոր խղճմտանքը և անով ամէն փափուկ զգացումները, և մինչեւ իսկ գործիք կը չինեմ անոր անհաւատութիւնը և անբարոյականութիւնը մարդոց մէջ տարածելու: Ասիկա մեծ յաղթութիւն կ'ըլլայ ձեզի համար:

Բերէ՛ք ինծի նոյնպէս քարոզիչը, անոր օգնութիւնով ես շատ լաւ կըրնամ նախատինք բերել եկեղեցւոյն վրայ, և մինչեւ անգամ կրօնքը զըզուելի դարձնել մարդոց համար:

Վերջապէս բերէ՛ք իմ ուսկանիս մէջ փաստաբաններ, դատաւորներ, պաշտօնեաներ, խմբագիրներ, օրէնքադիրներ և օրէնքները առջինչ կը դառնան, հասարակական կարգերը կը խափանուին ամէն փողոցներու մէջ կը լսուին ծաղրածութիւններ դատաստանի և ճշմարտութեան դէմ:

ԳԻՆԵՎԱՃԱՌ

Յաջորդով կարդացի՛ք Մասնաւորին պատասխանը, իր բարեկամ գիւնելանառին:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԽՈՍՏՈՒՄՆԵՐԸ

Շուէտացի խեղճ կին մը, օր մը այցելութիւնը կ'ընդունի իր մէկ բարեկամին: Բարեկամը կը հարցնէ իրեն, տեսնելով իր չքաւոր վիճակը. «Ամերիկա գտնուող աղաք քեզի երբեք դրամ չի՞ ղրկեր:

— Երբե՛ք, կ'ըլլայ դառն պատասխանը: Ան միշտ կը գրէ, կը շարունակէ, և կը խօսի դրամ ղրկած ըլլալուն մասին, սակայն ոչ մէկ դրամ տեսած չունիմ: Հետզհետէ կը ծերանամ, և չքաւոր կը դառնամ, քիչ տեսնէն կա՛մ պիտի մեռնիմ և կամ անկեանոց պէտք է փոխադրուիմ: Այսուամենայնիւ իմ աղաւ հարուստ է և իր գործը յաջող:

— Ղրկած նամակներուն մէջ երբեք բան մը չի՞ գտնուիր, պնդեց այցելուն:

— Ո՛հ, անշուշտ, անիկա միշտ պատկերներ կը ղրկէ իր նամակներուն մէջ, սակայն ես պատկեր չեմ ուզեր, ինծի դրամ պէտք է:

— Այդ պատկերները պահա՞ծ էք:

— Իմ ննջասենեակիս պատերուն փակցուցած եմ զանոնք, կ'ուզէի՞ք տեսնել:

— Անտարակոյս, պատասխանեց այցելուն: Եւ երբ մտաւ սենեակը տեսաւ որ, հոն այդ պատերուն վրայ, պզտիկ հարստութիւն մը կար ամերիկեան դրամով:

Սբ. Գիրքը լեցուն է սուրբերու պատկերներով և գեղեցիկ բանաստեղծութիւններով, սակայն անիկա ունի անոնցմէ աւելի բան մը: Աստուծոյ զաւակի մը համար անոնք փոխանակագիրներ են Աստուծոյ դրամատուն վրայ քաշուած նեղութեան տանի համար վճարուելիք, անոնց, որոնք ի-

ՄԵՐ ՀԱՅ ԵՐԿՍԵՐ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒՆ

ՄԵՌՆՈՂ ՆԱԽԱՊԵՏԸ

Ասկէ բաւական ատեն առաջ, առեւտրական մեծ նաւ մը զուրա կ'ելլէր Նաւահանգիստէ մը: Նաւուն հրամանատարին վայրագ և բռնակալ բընաւորութիւնը ամենուն յայտնի էր: Բայց որովհետեւ կարող նաւավար մըն էր, իրեն յանձնէր էին սոյն նաւուն զեկավարութիւնը: Իր հրամանին տակ եղողներ շատ նեղութիւն կը քաշէին իր ձեռքէն: Որքան հաւատարմութեամբ կատարէին իրենց գործը, դարձեալ կը լսէին իրմէ նախատալից և հայհոյալից խօսքեր: Ամէնը կը արտնջէին և կարելի էր խնդիրը հոսնէր ապաստամբութեան եթէ նաւապետը տնակնկալ կերպով սառսիկ չհիւանդանար:

Նաւուն հրամանատարութիւնը անցաւ երկրորդ նաւավարին: Պաշտօնական կ'ուրախանային, որ աղատեցան բռնակալին ձեռքէն, և զինքը ձգեցին իր բաղդին: Դժբախտ նաւապետը խաբի մը մէջ մինակ կը մնար և լքուած ամէնքէն: Շատ քիչ անգամ մարդու երես կը տեսնէր: Ամէնքն ալ

րենց հետը ունին զանոնք: Անոնք իրական արմէք ունին երբ հաւատք ունենանք զանոնք ներկայացնելու Աստուծոյ զրոմատուն: Սակայն յիշեալ գիւղացի կնիւն պէս Սբ. Գիրքը կը նկատենք իբր պատկերասրահ մը, և կը խորհինք Աստուծոյ մասին իբր ոչ հոգածու իր զաւակներուն հանդէպ:

Իրմէ կը վախնային, որը իր ցաւերուն մէջ աւելի կատաղի դարձած էր: Խորհարարը լուռ ու մունջ ամէն օր իր կերակուրը կը բերէր կը զնէր անկողնին քով և յետոյ կարելի եղածին չափ շուտով զուրա կ'ելլէր: Վերջապէս նաւուն վրայ զանազաններուն մէջ ամենէն փոքր աղան կարեկցութիւն զգաց իր խեղճ նաւապետին հանդէպ: Ինքն ալ յաճախ այդ զաման մարդուն բռնեցքի հարուածները ընդունած էր, և կը վախնար որ զինքը վախէր, այսուամենայնիւ կ'ուզէր փորձել հիւանդին մօտենալ: Առաւօտ մը բանալով իր սեւեակին զուռը քաղցրութեամբ հարցուց. «Ի՞նչպէս էք նաւապետ»:

«Բեզի ի՞նչ, հեռացի՛ր սըկից» եղաւ կոշտ պատասխանը:

Հակառակ այս խիստ վարմունքին Ռոպէրթ, աղան այդպէս կը կոչուէր, հետեւեալ առաւօտուն կրկին վար իջնելով ըսաւ. «Կը յուսամ թէ այսօր քիչ մը լուռ էք նաւապետ»:

Վայրկեան մը լռութիւն եղաւ, յետոյ հիւանդը պատասխանելով ըսաւ. «Ոչ, շատ գէշ վիճակ մը ունիմ, շատ գէշ գիշեր մը անցուցի»:

Այս պատասխանէն քաջալերուած փոքրիկը հիւանդին մօտենալով ըսաւ. «Թոյլ տուէք ինձի նաւապետ որ ձեր երեսը և ձեռքերը լուամ, որպէս զի քիչ մը զովանաք»: Հիւանդը գլուխով հաւանութիւն յայտնեց:

Ռոպէրթ շուտ մը քիչ մը ջուր բերելով սկսաւ իր սիրոյ ծառայութեան: Նաւապետը լուութեամբ թոյլ տուաւ: Յետոյ օգնեց հիւանդին արթնալ մը վրայ նստելու, որպէս զի իր անկողինը կարգի զնէ, բարձրը չտէ, որոնք չաքած էր ի վեր անխնամ ձգուած էին: Ամէն ինչ գիւրութեամբ կատարեց, որովհետեւ իր մօր երկաւրտեւ հիւանդութեան ատեն լու

պատահութիւնն ունեցած էր այնպիսի գործերուն վարժուելու: Երբ հիւանդը դարձեալ իր անկողինը դրաւ, առաջարկեց որ գաւաթ մը թէյ պատրաստէ իրեն համար: Նաւապետը նեղացած նաւուն վրայ գտնուողներուն գէշ վարմունքէն, որոշած էր որ անոնցմէ ո՛ր և է մէկուն ծառայութիւնը չընդունի, բայց այս աղուն սիրտ լիբ այս առաջարկին չէր կրնար հակառակիլ: Մի գուցէ ան յիշեց նաեւ այս աղուն հետ ունեցած խիստ վերաբերումն ալ, որովհետեւ արցունքի կաթիլ մը երեւցաւ իր խիստ գէժքին վրայ և գլորեցաւ վար: Շնորհակալութեամբ ընդունեց գաւաթ մը թէյը զոր փոքր աղան քիչ յետոյ բերաւ իրեն:

Հիւանդութիւնը օրէ օր կը բաստկանար, և վերջապէս չէր կրնար չը տեսնել որ տողջանալու յոյսը վերջ գտած էր: Երբ կը մտածէր թէ մահը և յաւիտեանականութիւնը կը մօտենան, ունով ու դողով կը լեցուէր: Ինչպէս որ անտատուած էր, նոյնպէս ալ անտեղեակ էր փրկութեան միջոցին վրայ կորսուած մեղաւորներուն համար: Կանուխ հասակէն գէշ նաւաստիներու ընկերակցութեան մէջ գտնուած և իւրացուցած էր անոնց ըսկզբունքները, ընդունած էր անոնց ստորին կեանքի ընթացքը: Հետգհետէ սիրտը խստացած ոչ միայն կ'ըսէր թէ «Աստուած չկայ» այլ ըստ այնմ ալ կ'ապրէր: Սակայն այժմ արթնցած էր իր խիղճը երբ գէժ յանդիման եկած էր մահուան հետ: Զայն մը կ'ըսէր. «Կայ Աստուած և յաւիտեանականութիւն մը, ո՛ւր պիտի երթաս»:

Առաւօտ մը երբ իր փոքրիկ հիւանդապահը ըստ սովորականի հարցուց իր որպիսութիւնը բարձրաձայն պատասխանեց. «Գէշ է տղաս, գէշ է,

իմ մարմինս օրէ օր կը մաշի, աղէկ գիտեմ տաիկա: Բայց առ այնքան հոգս չէ, որքան խեղճ հոգիս: Ո՛հ, Բոպէրթ, ի՞նչ ընելու եմ ես, ես մեծ մեղաւոր մըն եմ: Կը վախնամ թէ զժողք պիտի երթամ»:

Այո՛, ես արժանի եմ, հազարապատիկ արժանի եմ, ես կորսուած մարդ մըն եմ:

Տղան սարսափահար մտիկ ըրաւ յուսահատական այս աղաղակը: Յետոյ ըսաւ. «Ոչ, նաւապետ, պէտք չէ որ կորսուիք: Իմ մայրս յաճախ պատմած է ինծի՝ թէ Տէր Յիսուս մեռած է մեզ փրկելու համար»:

— Ոչ, ոչ, ինծի համար փրկութեան յոյս չկայ: Դուն չես գիտեր ինչպէս սարսափելի մեղաւոր մըն եմ ես: Ո՛հ, ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս:

Բարացած սիրտը կը կոտրաէր: Դառն արցունքներով սկսաւ հիւանդը աղուն առջեւ խոստովանիլ մէկիկ-մէկիկ իր շատ մը յանցանքները: Տղան սարսափաց որովհետեւ լսածները ցաւալի բռներ էին: Որքա՛ն կ'աշխատէր իր խեղճ նաւապետը մխիթարել, բայց ի գուր:

Մի քանի օր ետքը երբ աղան առաւօտուն իր քով եկաւ ըսաւ. «Տըղաս, այս գիշեր Աստուածաշունչը միտքս ինկաւ, հարցուր նաւուն մէջ գտնուողներուն, գուցէ մէկը ունի անկէ»:

Բարեբախտաբար երկուր փնտրուեցին ետքը Բոպէրթ նաւաստիի մը քով գտաւ Սր. Գիրք մը և ուրախաւ նախով չուտով տարաւ զայն նաւապետին սենեակը: Երբ նաւապետը գիւրքը տեսաւ ուրախութեան արցունքներ հոսեցան իր գունատ և մաշած այտետեղէն վար:

— Հիմա շուտով պիտի հասկնամ թէ ինծի պէս վատ մարդը ի՞նչպէս կրնայ փրկուիլ, ըսաւ յուզուած ձայն-

նով: Տղաս նստէ սա սնտուկին վրայ
և կարգաւ ինծի համար:

— Նաւապետ, որտեղէն սկսիմ,
հարցուց աղան:

— Զեմ գիտեր, բայց եթէ կրնաս
փնտռէ՝ այն տեղերը լո՛ւր մեղաւորին
և իր փրկութեան մասին կը խօսուի:

Բոպէրթ բացաւ Նոր Կտակարանը
և սկսաւ կարգաւ: Արդէն երկու ժամ
անցած էր, և զեռ հիւսնդը գլուխը
հակած դէպի առաջ մեծ նեղութիւնով
սկսանջ կը զնէր կարդացումին, կար-
ծես ամէն մէկ խօսքը կ'ուզէր կուլ
տալ: Որքան շատ կարգար աղան,
նոյնքան աւելի կը լուսաւորուէր իր
հոգին: Ան տեսաւ մեղքը այնպէս
ինչպէս ասկից առաջ երբեք տեսած
չէր: Յաղթանքորդ զօրութեամբ կը
հաստատուէր իր մէջ այն համոզումը
թէ Աստուած յաւիտեանս յաւիտենից
պիտի դատաւարտէ զինքը: Թէև
միեւնոյն ժամանակ սն կը լսէր Փրկչի
մը մասին, բայց իրեն համար զեռ
մութ էր այն ճամբուն և անլուծելի
հանելուկ, որով ան կրնար փրկուիլ:

Վերջապէս Բոպէրթ գիրքը գցեց,
որովհետեւ նաւապետ վրայ ընկելք գործ
ունէր: Ան նաւապետը ձգեց առաջ-
ուսնէն աւելի գէշ վիճակի մը մէջ:
Այն գիշեր հիւսնդը անհանգստ
կերպով այս ու այն կողմ կը դառնար
իր անկողնին մէջ: Եւ երբ Բոպէրթ
հետեւեալ առաւօտուն իր սենեակը
եկաւ, տխուր ձայնով մը ըսաւ.

— Ես այլեւս երկար չեմ ապրիր,
ցամաք հասնելու յոյս չունիմ, արդէն
մահը կ'ըզտամ իմ անդամներուն մէջ,
չուտով զիս պիտի նետէք ծովը: Սա-
կայն այս բոլորը ոչինչ է, — իմ հո-
գիս, իմ խեղճ հոգիս: Ա՛խ, Բոպէրթ,
չե՞ս կրնար աղօթիլ:

Ո՛հ, նաւապետ, պատասխանեց
աղան, ես երբեք ուրիշ աղօթք չեմ

ՀԱՐՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Հարց.— Մաս. 16. 19 ին մէջ յիշ-
ուած «քանայիներ» ի՞նչ կը նշանակեն:
Ուրիշներ ալ այսօր կրնա՞ն ունենալ
այդպիսի «քանայիներ»:

Պատ.— Պապականութիւնը այն հա-
մարին շարաշար գործածութեան իր սր-
ղիւնի, միջին դարու մէջ քե՛ փաշաֆա-
կան եւ քե կրօնական բացարձակ իշխա-
նութեան տիրացաւ, որպէս օրինաւոր եւ
հարազատ յայտնուէր Պէտրոսին: Արդեւ
սարակուսելի է քե, Պէտրոս երբեւից
Հռոմ գտնուած ըլլայ: Պարզապէս ա-
ւանդութիւն մըն է Պէտրոսին Հռոմի
մէջ գլխիւայր խաչուիլը:

Սոյն խօսքերուն իմաստը հասկնա-
լու կ'օգնէ Յովհ. 20. 22 ին ընթերցումը:
Մասքիոսի մէջ «կայէ», «աւանկէ»
բառերուն տեղ հոն «մեղիներ քողովը»
մէջ գործածուած է: Իմաստը նոյնն է,
անով կը տրուի իշխանութիւն մը «բոլլ
սալու կամ արգիլելու» իմաստով: Ասի-
կա ինկնիլ բառակալն է հասկնալու հա-
մար քե, Յիսուս այդ խօսքերով փաշա-
ֆական իշխանութիւն մը չի հայտնուէր
իր աշակերտներուն: Իր աշակերտներուն
ըսիմ, որովհետեւ միայն Պէտրոսին չը

ըրած, բացի «Հայր մեր»է, զոր մայրս
ինծի սորվեցուցած է:

— Ո՛հ, ինծի համար աղօթէ՛,
կրկնեց հիւսնդը քիչ յետոյ, աղաչա-
կան ձայնով, ծունկի եկուր և աղօթէ
քու խեղճ մեռնող նաւապետիդ հա-
մար: Բոպէրթը լուռ էր, սակայն նա-
ւապետը միշտ աւելի թախանձանօք
կ'աղաչէր, հառաչելով կ'աղաղակէր.
«Ո՛հ Աստուած, ներէ ինձ մեղաւորիս»:
Բոպէրթ, Աստուծոյ սիրոյն ծնրադրէ
և աղօթէ ինծի համար:

(Շարունակելի)

սրուեցաւ ապի իշխանութիւնը: Յովհ. 20. 22 ին մեք բոլոր տառապանքներուն կ'ողորկեմք իր խօսքերը, միեւնոյնը կը տեսնուի Մատթ. 18. 18 ին մեք:

Ուրիշ կարեւոր կէտ մը որ կ'օգնէ մեզի շուսաբանուելու առ հ' քե Յիսուս այս իշխանութիւնը կու տայ Սբ. Հոգին իրենց հաղորդելէն ետքը: Արդ, այդչա պարզ է որ, ոչ քե տառապանքներ, այլ իրենց մեքը ներգործող Սբ. Հոգին պիտի կատարէր այդ փափուկ եւ պատասխանատու գործը: Այսինքն տառապանքներուն տուած վճիռներն ու որոշումները՝ Աւետարանին միջոցաւ, պիտի նկատուին Աստուծոյ կամեցած համաձայն եւ երկինքի մեք վաւերացեալ: Պետք տառապանքներ եղաւ այս իշխանութիւնը ի գործ դնող քե՝ հրեաներուն եւ քե հեթանոսներուն մեք: Անանիա-Սափիրայի եւ Կռնելիոսի պարագանքներուն իր որոշումներն ու վճիռները Աստուծոյն հր, եւ անոնք հաստատուեցան քե՝ հոս եւ քե երկինքի մեք (Գործք. 15. 28):

Դաշով այն հարցումին քե, «նիսուս ալ Աստուծոյ գաւազները կը վայելէ՞ն այդպիսի իշխանութիւն: Անարտեհութիւն չենք տեսներ շուրջ մեք՝ քե տառապանքներու պէս իրապէս Հոգւով Սրբով շնորհած մեկը, Տերոյր Հոգիով շարժած՝ կրնայ ունենալ այդպիսի պարզեւ մը: Այժմ, նշանաւոր մեկնիչը կ'ըսէ. «Այս պարզեւը կը վերաբերի եկեղեցւոյն առեւն դարձ մեք... որ եւ իցի ֆրիսունեայի մը, որ շնորհած է Սբ. Հոգւոյն խնամքով»:

Ս.

Ո՛հ, ի՞նչպէս կը համարձակիս նոյաքով մեծ Աստուծոյ: Ի՞նչ, բարոյի ասեմ՝ քե համաձայն: Պիտի գտնուանք եթէ այս քե հաղորդութիւնը կրակէն զոտ ուրիշ բանի վրայ երազէին:

Եթէ մարդիկ մեծնին իրենց մեղքերուն մէջ, անոնք չեն կրնար յուսալ լաւագոյն յարութեան բան այն մահը զոր ունեցան:

ԽԱՉԸ

Խաչըն է եղեր
Մարդուն ընկեր.
Կա՛յ ոք անհաս
Չունի մի հաս:

Կար մեկը որ
Քանակը կոր,
Խաչն իր տարաւ
Յաղթանակաւ:

Արդ ան դո՛ւն եւ
Որ կը մեծնու
Խաչը տանելու,
Ըջալ հեղ, հշու:

Յիսուսն էր Ան,
Խեղճ մարդկութեան
Մեղաց հաւար՝
Փրկի՛չ յարմար:

Գանիրէ, 13/10/940

ՀՈՅՆ ԶՈՒՐԱՐԱՆ

ԱՏԻԼ ՀԻԻՔՄ

Տիւնեաւոր հիւքմ էթմէք հէմ գօլայ վէ հէմտէ փէք կիւճ տիր, Շայէտ տաէմ հաղիգի քրիսթիյան թէճրիւպէսինէ մալիք տէյիլ իսէ չօգ թէզ վէ գօլայճա հիւքմ էտէր, պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր նիշէ քրիսթիյանլար հէր հանկը նէվ զօնուշուգաւ պիր հաքիմի մութլազ քէսիլիլէր, Միւմին՝ տախիլի հայաթընը նէ գաւաթ զիյաւտէ գուզվէթլէնաիրիւր, գալպինի փաք սաղլար, բուհուշու հէր կիւն Ալլահ իլէ թէմաւաւ սաղլար, տուա վէ միւթէլա՛ա էտէր իսէ հիւքմ էթմէք իշիւն կիւճիւք չէքէր, Քեալքի պու նէվ կիճիւք չէքէն տուաքեար շախսլարըն սոյըսը չօգ օլտա: Անլէրէ նէ գաւաթ իհթիյաճ վար... :

Աթի իւզ զիքր իւշ նօգթալարաւ տան միւթէլաւ էտէլիմ :

1. Հիւքմիւ ումումի, 2. Հիւքմիւ շախսի, 3. Ալլահըն հիւքմիւ:

1.— Էքսէրիյէթին հիւքմիւ, կէրէք սօղրու, կէրէք եանլըշ, չօգ տէֆու ումումիլէշիւր, պիր միւտաէթ իշիւն գապուլ օլուշուր, պաւէհու քրիթիւք վէ թէքզիպ օլուշարազ սու-

պոռն քեօփիւնիւ կիպի նապէսիտ օլուր: Հիւքմիւ ումումի փէք նաաիւրէն հաքիգաթա եաքլաշըր, չիւնքի սէօզ աղըզաան աղըզա, գաւր թօփու կիպի, քի եուվարլոնտըգճա պէօշիւր, չօղալըր վէ նիչէ աէֆա աալիյէթինի վէ չէքլինի պիւսպիւթիւն զալպ էաէր:

Եոռնանիսթիտա ալուլունան միւնդէվի Մանասթըրլարընը խուսուսիյլէ էթմիշ օլտուղոււմ զիյարէթաէ, աիգաթա չալան պիւր բէսմ կէօրաիւմ: Քիլիսա իչէրիսիսէ հիւքմ էաալն հիյէթին բէսմի չըզըլմըշ, օրթաաա թէրաղի վար, պիւր թարաֆաա Մէլէքլէր տիկէր թարաֆաա Շէյթանլար պէքլէմէքաէ: Էօլէն Ֆէրաի աաաէմլէր կէթիւրիպ անըն բուհուհուհ կիսէճէյի մաաալը թալին էթմէք իւզրէ պու թէրաղիսէ թարթըպ պիւր հիւքմ վէրիյօրլար: Օգգալարընըն նէ օլտուղուհու ալլալամաաըմ, մնճագ աաքէր կիպի պէքլէյէն Մէլէք վէ եա Շէյթանաա տէրալ թէալիւմ էաէրլէր իմիշ . . . Պու ուսուլ, թապիի չօգաան լաղվ օլմուշ: Անճագ բէսմ, աաաէմլէրին զիհնիյաթընը պիզէ թէրսիւմ էաէն պիւր աէլիլ տիւր:

2.— Հէր ֆէրա պիւր հաքիւմ տիւր: Նիչէ աէֆա աիւշիւնիւրիւզ քի էօմրիւմիւզ թէմիզ, աիւլագ վէ աթվաըմըզ եիւքսէք, վէ պիզ քէնտի աէրաւնիւմիզաէ, հաթաա քէնտիւմիզ իւշիւն, վէրաիյիմիզ պու չախսի հիւքմաէ եաաըլտըզըմըզ պիլէ պիլմէյիզ: Աճընարագ իգրար էաէրիզ քի պիզ քրիսթիյանլար գարչըմըզաա օրանլաընը թագսիւրաթընը աաաա թէզ վէ գօլալ կէօրիւպ հիւքմ էաէրիզ: Պաշգալարըն կէօզիւնիւն չէօփիւնի կէօրմէք, պիզիւմ կէօզիւմիւզիւն մէրթէյինի կէօրմէքաէն չօզ գօլալ օլուր:

Պօղոս բէսուլ, պու խուսուսաա չէօլլէ եազըյօր. «Ինսան հիւքմիւլլէ հիւքմ օլունմագ պէնիւմ ինտիմաէ փէք

քիւշիւք չէյ տիւր»: Քէնտի հաքըմաա զամիւրիւմ պիւր չէյ կէօսթէրմէզ իսէաէ, եինէ պուսուհէ քէնտիւմի սալիհ աաա էթմէմ, պէնի հիւքմ էաէճէք օլան Բապպ աըր. «Օ կէլմէյինճէ հիշ պիւր չէյի հիւքմ էթմէյինիզ» (Ա. Կարթ. 4. 3): Քրիստոս պէրրագ աուրէթաէ թալսիյէ էաիյօր, հիւքմ էթմէյինիզ. . . Մաաթ. 7. 1: Պու քէլամ հէմ չախսա հէմ ումոււմա ալիտ տիւր: Իւլէմա վէ Ֆէրիսիլէր հաքիւմ մութլագ հալիւնաէ վէ գօլալմա հիւքմ էթմէքաէ իաիլէր: Քրիստոս մէսէլէյի սըգըլաշաըրաը:

Հաքիզի քրիսթիյան հիւքմ էթմէքաէն իճթիւնապ էաէր, օ պաշգալաընը Ֆէթվաաընա իսթիւնաա էաէրէք հիւքմ էթմէզ, չախսի գանա'աթըլլէ աէ հիւքմ էթմէզ, Օ քէնտի չախսի էֆէաար վէ գանա'աթընը պաշգալաընըն գապուլ էթմէսի իշիւն իճալարաթաա պուլունմագ: Պիքրի թէնվիւր օլունմուշ օլան միւմին քէնտի չախսի գանըշընը, հէր հանկը պիւր չէյ իշիւն օլուրաա օլտուհ, աիկէրլէրին չախսի թէճրիւպէսի իլէ թէէքիւս էաիլմէսինի աըզու էաէր, աաէմլէրին քէնտի հալաթընը, իշիւնի վէ էֆէաարընը, աաթանէ քրիթիքա էթմէսինի թալէպ էաէր, քէզա օ աիկէրլէրին չախսի թէճրիւպէլէրի իլէ քէնտի աիւշիւնիւսիւնի եախսա էֆէաարընը թաաաըզ էթմէլէրինի աըզու էաէր: Միւմին աաթանէ օլան քրիթիքաաան աալա գօրգմագ պիլաքա աըար:

Իշթէ պու կիպի թէճրիւպէլէրին աահիպի օլան քրիսթիյան քէմալիյէթին թարիզինաէ իլէրիլէաիքաէն սօնրա մուհաքէմէ մէյաաընա եազլաշըր, անըն իշիւն հիւքմ էթմէք աէրին վէ աէրուհի պիւր մաաաէ օլուր:

Էյ աաթոււմ պրագ աիկէրլէր սէնի քրիթիքա վէ եախսա հիւքմ էյլէսինլէր, զիւրա օ ալլէրին բուհանի

հայտնի ընդ տէրէճէսինի կէօսթէրի: Պու կիպի պիր վազիյէթ տէ պուլունու-
ճագ օլուր իսէն տուա բուհուլէ Բոմա-
լըլար իքինճի պապը միւթէլա՛ա էյլէ:

Պիր տիկէրի հազգընսա իշիթտի-
յինի գօնչունու սէօյլէյէճէք օլուր ի-
սէն, աուր վէ իլք տէֆա քէնաիքէն-
տինէ սիւալ էյլէ, իշիթտիյիմ աօղ-
րու՛մու աըր, հագիգա՞թ մը, սէօլէմէք-
լիյիմ հէր հալտէ էլլէ՞մ մի, մագսէտ
նէ՞ աիր . . . : Տուանա մատտէ էյլէ,
տիկէրինէ գարչը կէօսթէրէճէյլին վա-
զիֆէյի իճրա էթմէք իշիւն Բապպ սէ-
նի գըլաղուղլար:

Պաշգալար սէնին ալէյհինտէ նէ
տիւշիւնիւյորլար, պու խուսուստա
տիւշիւնիւյ պազէնտէ սիւալ էաէր-
սին . . . : Սէն սէնին հազգընսա նէ
տիւշիւնիւյորսուն: Պաշգալար սէնի
հանլըչ հօլտա հիւքմ էտիյորլար իսէ
սէն սէնի նաաըլ հիւքմ էտիյորսուն:
Ալտանմա, Ալլա՛ իսթիհգա օլունմագ:
Տուր պիր տագիգէ, հէր կիւն վէ սէն
սէնի իմթիհան էյլէ, քրիթիքա էյլէ,
սէն սէնին իշիւն հիւքմ վէրիւր իքէն
մէրհամէթսիզ օլ կիւնաղլարընա: Քէն-
տի շախսըն ինպիքտէն կէչիր, ճէսէտ
ճան վէ բուհուլու կէօղ էօնիւնէ ալ,
գալպիյին ֆէվգանի օտաաընա կիր,
վիճաանըն աաիլ թէրուղիսինի ալ,
բուհանի հոյաթըն օլ թէրուղիյէ տէ-
լալէթ էյլէսին: Միյարըն նէ՛ գօնչուն
օլսուն նէ լէիսի բուհանին, աաէմլէ-
րէ պրգմա, պէօյիւյէմէգսին: Յիսուս
նաղար գըլ, պէօյիւ րսիւն, հալիմ ու-
լուրսուն, հաքիմ օլուրսուն . . . : Լութ-
ֆէն Բոմալըլար 14 իւնճիւ պապը
շիմաի օգու:

Կ. Ս. ՖԱՐԱՃԵԱՆ

(Տեղամը վար)

Պիր վազիֆէնին ինրաք իշիւն լազրմ օ-
լան գուվէթի վէ վագրը վերմէգէն օնու Ալլան
հիմսէյէ վերմէգ:

ԷՅ... ԵՕԼՃՈՒԼԱՐ ՎԱԶԻՖԷ ԷՏԻՆՍԷ՞ ԶՄԻՍԻՆԻԶ

°°°°°

Մէրս. 1. 12

Ալլահըն Բէլամը պու տիւնեանըն
սէքէնէսինի հօլճուլարա թէշպիհ է-
տիպ՝ զայէթ վագար իլէ կէօք ալ-
թընսա հաշամագտա օլան ճիւմլէ
մախլուգաթա պէշարէթի թէպչիր է-
տիպ (Կաղ. 1. 23) անլէրի սաղընաը-
րըյօր, «էյ հօլճուլար վագիֆէ հսիւնե՞գ-
նիսինիզ» աիյէրէք:

Աաէմ պիր գաչ տագիգէ տու-
րուպ վագիֆէ էտինմէյօր բուհանի
հոյաթը վէ էպէտի մատտէլէրի: Պու
աիւնեանըն լէիսի (Շէյթան) աաէմլէ-
րին գէհնինի քէօր էթմիշ աիր, շէօյ-
լէքի անճագ կէօրիւնէն նէսնէլէր իլէ
մէշղուլ օլուպ՝ սաիր էպէտի հագի-
գաթլար խուսուսընսա քիւլլիւյէն
պիգայտ վէ վագլֆէսիզ տիրլէր: Լա-
քին աաէմ սաղընսա եպ սաղընմասա,
վագիֆէ էտինսէ եա էտինմէսէ, Ալլահ
ճիւմլէ միւլլէթ վէ գապիլէ վէ լիսան
վէ գալմլարա քէնտի լիսանլարընսա,
էվլաալարը վէ վաիլլէրի վասըթա-
աըլլէ վէ ֆարգըլը հօլլարտա ինճիլի
վագ էթմէքտէ տիր: Պու կիւն՝ Սէմա
օրթաաընսա տիքիմիշ օլան իքի
պայրագլարը իման կէօղլէրի իլէ սէյր
էտէպիլլըրիզ: Պիրի պէյազ պայրագ,
Ալլահըն մուհապպէթինի պէյան վէ
իլան էյլէյէն վէ իքինճիսի գըրմըզը
պայրագ քի պիլէ թէհիլքէ իլէ հիւք-
միւ կէօսթէրիւ Բապպ Յիսուս պու-
կիւն խէլասքեար հալինտէ տուրույօր,
լաքին հարըն պիր աաիլ հաքիմ հա-
լլինտէ տուրուպ՝ պիգայտ վէ վագիֆէ-
սիզ տիւնեալը աաիլանէ հիւքմ էտէ-
ճէք տիր:

Էյ հօլճու տաթլարըմ, պու վա-
զըթաա աթիտէքի նոթթալարա ճա-
նըն վէ էպէտիյէթ իաթըր իշիւն
տիգգաթ էյլէ:

Էվիկայ, սե՛ն պու սիւննասա պիր
եօնու իսխիկնի տիրաւոր եր:

Շու իշինաէ հաշամագատ օլաու-
ղըն վէ Ալլահըն խալիք էյլէտիյի կիւ-
ղէլ տիւննատա պիր եօլնուըն, էօմր
գըսա օլուպ զիգըրմէթ վազիթլարը-
մըզ միրուր էտիյօր, Դաւիթ նիտա է-
տիյօր իտլիգինէ «Պանա մեհօղիք վիր,
քաֆի կիօջիւպ նապիսիս օրնագսան ել-
վիլ . . . »: Էվվէթ, ազ սօնրա պու
տիւննատան կէօջէճէքսին, վէ հիր շէյի
պու զէմինտէ թէրք էտիպ իտլիգիյին
էպէտի հուզուրունա չըգաճագսըն, հի-
սապ վէրմէք իւզը, իմաի սէն պուն-
լարը վազիթի հսինիյօր մըսըն:

Իֆիկնի, ճանըն հազըրնաս վազիթի
հսինիյօր մըսըն:

Իհթիմալէն, սէն շիմաիյէ գոտար
անճագ ճէսէտին հազըրնատա տիւնիւ-
նիւպ տնը էյիճէ պէսլէտէն, լաքին
գըյմէթլի ճանընը վազիթէ էտինմէ-
յիպ տնը աճ պըրուգաըն: Ա՛հ տօռ-
թում, տէյի՛լ միքի ազ սօնրա ճէսէտ
մէգարա էնիպ չիւրիւլէճէք վէ գուրթ-
լարա հէմ օլաճագ, լաքին ճան իսէ
եա էպէտէն հաշամագ սէմալի ճէ-
սէտտէ հա եօգ իսէ էպէտէն՝ ազապ
չէքէճէք, Յիսուս տէտի. «Պիր առէմ
պիւթիւն տիւննայը գազանըպտա
քէնտի ճանընը գոյ էտէրսէ նէ՞ իս-
թիֆտաէ էտէր, առէմ քէնտի ճանը-
նա պէտէլ նէ՞ վէրէպիլիւր: Քեաշքի
ազըլը օլուպ հէման պու վազըթտա
ճանըն հազըրնատա վազիթէ էտինիպ
տնը սահիպինէ թէսլիմ էտէ իտին:

Սալիսեն, եյ եօնու, Դոդըքսայը
վազիթի հսինի՞զնիսին:

Ա՛հ, օրատաքի Դուրպանա պիր
աթթը նաղար էյլէ: Օրատա ինչու-
քիտըմըզ Յիսուս սէնին վէ պէնիմ
իչիւն գանընը տէօքաիւ: Համա օլ-
սուն քի օլ գոնտա պինլէր, օն պին-
լէր վէ միլիոնլարճա քիմսէլէր թաթ-
հիր օլուպ անլէր մէսուտ վէ մութլու

տըրլար, չիւնքի Դոդգոթայա իլթիճա
էտիպ օրատա Ալլահ իլէ պարըշմըշ օ-
լուպ էպէտէն մէսուր ու շատման օ-
լաճագլար:

Տօրսիւննի, Ալլահըն մուհապի-
քինի վազիթի հսին:

Պիզ քի պիր զէման տէյօր Պօղոս
րէսուլ, խաթա վէ կիւնահլարտա էօլ-
միւշ իտիք, Ալլահ պիզի սէվաի վէ
Յիսուս Քրիստոսը իրապ էյլէտի քի
ալէմլէր Անըն վասիթտաըյլէ խալիք
օլաճագ իտիլէր, «Թաքի Անա հէր ի-
իման էտէն էպէտի հայաթա մալիք
օլա»: Ալլահըն մուհապէթինի թա-
րիֆ էթմէք փէք կիւճ տիր, անճագ
Անըն էվլատլարը տնը անլապալիլի-
լէր: «Պաքընըզ, Փէտէր պիզէ նէ կէօ-
նէ մուհապէթ ինտան էթմիշ տիր՝ քի
Ալլահըն էվլատը թէմիյէ օլաճագլըմ,
շիմաի Ալլահըն էվլատըրիզ, Օ իզհար
օլաճագլընտա տնա պէնզէր օլաճագլը-
մըզ պիլիլիլիզ, գիրա Անը հէման օլաճագ-
լը կիպի կէօրէճէյիզ (1 Յուլ. 3. 1-2):

Սօն նէրսէ, էյ եօլնուլար վազիթէ
էտինմէ՞ գմէսիլիզ քի պիր ճէհէնէնէմ
վար, գուրտու էօլմէզ, աթէշի սէճու-
մէզ, նուրու հօգ, գուլմէթ մահալը,
ազլայըշ վէ տիշ գըճըրտաճը մահա-
լը, Մեծատունըն տիլինի սէրինլէթմէք
իչիւն պիր տամլա սույու պուլունմա-
յան ալէմ վէ էպէտիլիք իւմիւտիւ
ապլա օլմայան պիր տէրին կիրտապ:
Միլիոնլարճա սէնլէր կէչէր վէ լա-
քին գուրթուլուշ իւմիւտիւ ապլա
օլմագ, իմաի էն էմին թարիք, պու
կիւն վէ շիմաի Բապպըն հուզուրն-
տա թէվաղու էտիպ Անա թէսլիմ օլ
վէ էմին օլուրսըն:

Եօգ սէնէնէն դայրի մէհնա

Պիշարհ Սանա պագսըն,

Կիլիսի, Բապպ կիլիսի

Ավիլ հք ճիւրնիւն գարա,

Այ կպէսի շիմանընա:

Կ. Յ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ

ԱԼԹՈՒՆ ՈՒՓԱՂԸ

SOUԹԱՆԷ ԹԻԼԳՈՒՆԱԹ

7. Իսթրաքը հիսս, կիրակիյէ օլան ալագասըննա. —

Հէր հաֆթայը մէսէրրէթ իլէ գար-
չըլա, խուսուսա օլ կիւնիւ քի Ալլահ
Քէնաթի իչիւն թա՛յին էթմիշ տիր:

Հաֆթանըն հէր պիր կիւնիւնէ
Ալլահ խուսուսի պիր վագիֆէ վէրմիշ
տիր: Հէր պիր կիւնիւն քէնաթիւ
մախսուս քէյֆի վէ քէտէրի վար, վէ
էպէտիլիյէ հազըրլամագ մագաէտիլիյէ
պիզի թագաւա վէ թագվիյէ էթմէյէ-
րի իչիւն պաւնլարըն լիւզումը վար:

Լաթին կիրակի մուհապպի կիւ-
նիւ տիր:

Շարաթ կիւնիւ պիզ իշտէն լէ-
քէլէնմիշ վէ պոզուրմըշ էլպիտէլէրի-
միզի չըգարըպ կիրակի կիւնիւնէ
մախսուս տէյիլ հալընըլ թէմիզ, իլլա
եէնի վէ հազըչըզըլ էսվապ յէյէրիզ:

Ճէսէտիմիզի հազըրլամազըմըզ
կիպի նիչո՞ւն գալպիմիզիտէ հազըր-
լամապըմ:

Հաֆթա զարֆընտա գալպիմիզ
ուֆագ թէֆէք ճէնքլէր, նախօշ ահ-
վալ վէ աճը սէօզլէր իլէ հօրսըմըշ
վէ լէքէլէնմիշ օլմագ մը: Իմտի
պաւնլարը նիչո՞ւն պիր թարաֆա սի-
քիպ աթմապըլըմ, չիւնքի պաւնլար
անճագ մուհապպէթի սօզուտան չէյէր
տիր: Շարաթ կիւնիւ ճէօմէրտճէ աֆվ
էտէյիմ, տիկէրլէր իլէ կէշրիւշմէմիզ
կէրմիյէթլի օլսուն, հէքաիկէրմիզի
տէրազուշ էտէյիմ, պրատէհու գալպի-
միզէ սէլամէթ իա՛տէ էտիլաիքաէն
սօնրա, էրթէսի կիւնիւն կէլմէսիյէ
միւնթաղըր օլալըմ:

Կիրակի կիւնիւ հէր քէս իչիւն
միւթարէքէ կիւնիւ տիր: Օլ կիւն
ինթիգամ, սուր զանն վէ աճը հիսսի
պիր թարաֆա զօյուպ, սապր, աֆվ-
քեանի բուհ վէ իշթիրաքը հիսս իլէ
տօլալըմ:

... Պիրուտէթէ, պաշգալարընա
տօղրու խօր պագմազըլըլա վագթ պը-
րագմապըլըմ, քի տնէր պիզտէ նէմա
պաւնլար... Պաւնլար պիզտէ
աաալէթ թէօրէտրլէր, վէ պիր աէ-
ֆա գալպաէ պաւ տաէվէթ հէրլէշիր
իաէ, օ՛հ, օնու պէթէքրար տիշարը
աթմագ նէ գաաապ կիւն տիր:

Օ մէխուֆ գանսէր կիպի տիր,
մէյաաաա կէթիրաիյի խարապիյէթի
քիմաէ մէն էտէմէզ:

Օ զիհրլի ֆիտաաա պէնզէր քի օ-
նու պաղչէճի տալա քէօքիւտէն թէ-
մէլլէյէմէզ: Անճագ Իլահի մի՛ ճիզէ օ
ա՛աալէթ բուհուշը մաճվ էտէպիլիր:
Իմտի տէրահ գալպիմիզաէ պիրուտէ-
թէ գարչը պիր սէս չէքէլիմ, թաֆի
օ պիզէ հազլաշամապա: Օրոյա Քրիս-
տոսու վէ Անըն սէվէն Բուհուշու տօլ-
աաաալըմ:

ԵՐԷՅ

ՎԵՐՍԷՔՏԷ ԷՅՍԱԼԼԸԳ

Սփրեքն պիր սեֆա պիր վագա՛ա
նազլ եքմիէթի: Պիր միսիօնարըն վա-
զըլա հապէեի պիր աշեմ գանըյօր ֆի,
օլանընըն օնա պիրինի Բապպա վէր-
մեք ֆէնֆինին վագիֆեթի սիր: Պաւնըն
իւզէրինէ քարլասընը 10 գրամ քազ-
սիմ էսիպ իչինէ պուղսալ, փաքաքէս
վէ դայրի եֆէր, սիկիւ օնա պիր գըս-
մընը եիւզ իւսթիւ պրագըր: Թարլանըն
եանընսան կէչլէլէր քեաննիւպլէ կեօ-
րիւրլէր ֆի օնա սօզուզ գըսմը դայէք
կիւզէլ քիմար էսիլմի ֆագաք օնա
պիր գըսմը պիւսպի քիւն ինմալ էսիլ-
միէ սիր: Չափարիա սիւալ էսէնլէրէ.
«Օ գրամ Բապպա ա՛իս սիր» սէր իսի:
Սփրեքն սէյօր. «Չօզլարընըն եափսըլը
պունսան ֆարզըլ սէյիլ սիր: Ասէմլէր
ֆէնֆի իւլէրինէ չօզ սիգաք էսիպ պիւ-
քիւն գուվվէրլէրիլլէ անը ինրա էսէր-
լէր, ֆագաք Բապպա ա՛իս օլան իւե
կէլինսիֆէ ինմալ սրլար, Չափարիա-
նըն էքսիյի կիպի մուա՛մկէ էսէրլէր:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱԺԽԱՐՀԷ

Նիւ Զըրգիյի դասաւոր Պրաուն եւ հաւասքը առ Ասուած.— Փասաւքան Փօղ Պիկնչարս, նախկին Ժողովական Եկեղեցիի մը պաշտօնեան, յանձն կ'առնէ պաշտպանութիւնը դասի մը որ 10 հազար տղարի վնասուց հասուցման պահանջ մըն էր: Երբ կը ներկայանայ դասարան, դասաւոր Պրաուն պաշտպան փասաւքանին կը հարցնէ.

— Պր. Պիկնչարս Նիւ Եորսի փասաւքանական կանաւորն անդա՞ն է: Այս հարցումին հաստատական պատասխան կու տայ փասաւքանը:

— Եւ Ասուածոյ հաւաստող մը կը յուսամ, ճիշդ է:

— Զերդ մեծապատուութիւն, կ'ըսէ փասաւքանը ինձի կը բռնի քէ անկիւս բողբոլիին խնդիրեն դուրս է:

Դասաւորը իր հախազանի մուրճը զարնելով ոտքի կ'ելլէ եւ զայրացած կ'ըսէ.

— Էս, երբ այդ է ձեր գաղափարը, դուք չեք կրնար կասարել փասաւքանի պաշտօնը: Մեր գաղափարը այն է որ Նիւ Զըրգի եւ իր սահմանադրութիւնը ֆրիսոնեական հիմներու վրայ շինուած են: Մենք նաեւ կը հաւատամք, որ ամեն վկայ կամ հանրային պաշտօնի քեկնածու երդում ընելու իրաւունք չունի երբ չի կրնար երդնուլ Ասուածոյ անունով, կ'ըսէ ու դուրս կ'ելլէ:

Երեք վայրկեան վերջը երբ կը վերադառնայ իրեն կը բացատրուի քէ Պր. Պիկնչարս «Ասուածոյ չեն հաւատար» ըսել չուզեց, այդ՝ քէ իր հաւատալը չի հաւատալը Ասուածոյ, այս խնդրոյն հետ աղերս չունի: Եւ դասաւոր Պրաուն չընդունիր այն բացատրութիւնը, եւ մինչեւ որ Պիկնչարս կը խոստովանի քէ կը հաւատայ Ասուածոյ չի թոյլատրել իր պաշտպանողականը ընել, կը գրէ ամերիկեան քերք մը:

§ Գերման զինուորը աղօթէն աւելի իր Ֆրեհրէրին կը հաւատայ.— Հիբլէր Էյլէք Կարսի օռկանը, ճակատ գտնուող զինուորի մը՝ եկեղեցական պաշ-

տօնեայի մը ըրած յայտարարութիւնները կը հրատարակէ: «Գերման բանակը, ըսած է ան, աւելի կը հետաքրքրուի իր հետք կոռուող քշմակիւմ, քան իրեն համար աղօթողներով: Համոզուած եմ, որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ ալ կ'աղօթեն: Օգնութիւնը որո՞ւն պիտի գայ, շատ աղօթողներուն. ոչ. միայն մեկը պիտի յագթէ եւ այդ մեկը մենք պիտի ըլլանք, որովհետեւ մենք ամենեւնի գորտնոր եւ ամենեւնի մեծ հաւասքը ունինք մեր Ֆրեհրէրին վրայ, որը հակառակ եկեղեցիին ընդդիմութեան գերման Ժողովուրդը կրցաւ ձուլել եւ մեկ ու հաստատուած զանգուածի մը վերածել, կը գրէ միւլերնայն ամերիկեան քերքը: Բայց զինուորը կը մտնայ քէ իր Ֆրեհրէրն ալ հողէ շինուած մարդ մըն է, եւ ոչ Ասուած մը:

§ Ամերիկայի մէջ մեկը երկարաշունչ ֆարոգի մը կ'ունկնդրէ: Բանի մը օր վերջը կը գրէ հետեւեալը գոր կը բարգմանենք խորհելով քէ ունեց համար օգտակար կրնայ ըլլայ: Իր խօսքերը կ'ուղղէ Համառոտութեան Մուտքին ու կ'ըսէ. «Ով Համառոտութեան ստեղծածը, կ'երգեմ քու գովութիւնը, եւ կը հրաւիրեմ քու անկրկն ներկայութիւնը: Որպէս բարեւարը բարեկամացար մարդկութեան, զիս զինե քու կապոյտ մասիսովդ: Երբ աղօթեմ հրապարակաւ միտքս քեր, քէ ամենագետ Ասուած պիտի չունի ինձեկ տեղեկութիւններ ստանալու, եւ մարդիկ մեկի ընել չեն ուզել արագան ճառախօսութեան՝ աղօթքի մէջ, ան որքան ալ ջանաւորանք ըլլայ: Երբ ֆարոգեմ կամ անհաշուան օգնէ ինձի կանգ առնելու բոլոր գիտցածներս չըսած: Երանի քէ ստոյած ըլլայի կարգ մը կէտերը զանց ընելու արուեստը: Երանի քէ միշտ ուշադիր ըլլայի քու կանոնիդ, «Երբ մեկը իր անձը չուրանար, երջանիկ ընթերցողներուն բազաւորութիւնը չկրնար մտնել»: Ազատէ զիս բառերու մոլի ըլլալու մեղքէն, Ասեմ եւ Ամեն:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

«Աւետարանի Չայն»ը սարի մը եւս կը բոլորէ յաջողակաւ. փառքը մեր Աւսուծոյն: Անկիս Տերոյնով գորացած՝ կորովիօրէն կուրծք տուաւ ներքին քեւտարստիկ փոքորիկներուն: Եւ ի հենուկս փառսական եւ ճնշասական դժուարին պայմաններուն՝ դարձեալ անսայրաք պիտի շարունակի իր առաքելութիւնը յառաջիկայ սարին ալ, ապաւինելով Աւսուծոյ եւ քարեկամներուն եւ Տերոյը զաւակներուն աջակցութեան:

Մեր ընթերցողները անտարակոյս ներող պիտի ըզլան այս միացեալ քիւին համար. ուրիշներ շատեց կիսած են իրենց քերթերուն ծաւալը. իսկ մենք շարունակեցինք ստանց ո՛ր եւ է փոփոխութիւն մեզնէն ծաւալին մէջ: Եթէ Տերը կանխ եւ չնախատեսուած պարագաներու հարկադրանքը չըզլայ մտադիր ենք յառաջիկայ սարին եւս նոյն ծաւալով հրատարակել, զիսն ալ պահելով նոյնը: Բայց նկատելով բողոքին անհամեստ աղօթքները, այլեւս պիտի չ'իրենք շարունակել ձրի քերթ դրկել ո՛ր եւ է հասցի, ի բաց առեալ այն պարագայէն որ նուիրատուութիւններ ըզլան սոյն նպատակին:

Անոնք որոնք միեւն իմա քերթ ստացան բայց անվճար բողոքին բաժնեկիներ, բողոք սարի ըզլան օր առաջ վճարելու իրենց պարտքը:

Պիտի խնդրենք Միացեալ Նահանգաց մէջ իրենց բաժնեկիները անվճար բողոք մեր ընթերցողներէն, որ նկատելով միջոցին երկարութիւնը քե՛ յետմեջ եւ քեւոր բաժնեկիները դրկելու անպարեն, եթէ կը փախափին որ Տերոյը գործը անարգել շարունակի:

Պարտք կ'զգանք մեր արագին շնորհակալութիւնները յայտնելու մեր գործակալներուն, յօլուածակիրներուն, բաժնեկիներ վճարելով մեզի օգնող ընթերցողներուն, եւ բոլոր անոնց որոնք գործին յառաջիմութեան համար սատարեցին ա՛յս կամ ա՛յն կերպով եւ մանաւանդ իրենց աղօթքներով: Աւելի մեծ ճիգ մը կը պահանջէ, մանաւանդ մի քան աւելի զոհողութիւն մեզմէ իւրաքանչիւրէն, որպէսզի շատ դժուարին պայմաններու տակ սխալ չոր Տարուան մէջ եւս կարենանք շարունակել սոյն օգտակար գործը: Վստահ ենք քեւոր Աւսուծոյ զաւակները, մանաւանդ Եղիպտոսի հայ հաւատացեալները ամեն կերպով ձեռնու պիտի ըլլան մեզի:

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քոյր Նարգունի Բիւրքնեան 20 Ե. Դ. կը նուիրէ «Աւետարանի Չայն»ի Ֆոնիքն Սեդրաք Դաւիթեանի ընդ Հերմիէ Սարաֆեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի:

— Նոյն առթիւ եւ նոյն նպատակին Տիկ. Մարի Արծրունի կը նուիրէ 10 Ե. Դ.

— Քոյր Վիգորիա Թաշեան իր ծանր հիւանդութենէն ապաքինման առթիւ «Աւետարանի Չայն»ի Ֆոնիքն կը նուիրէ 100 Ե. Դ.

Մեր շնորհակալութիւնները յարգելի նուիրատուներուն:

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Բոլոր դրամական առաքումներ, յօլուածներ եւ քրտակցութիւններ պէ՛տ է հասցեագրուին հետեւեալ կերպով. —

K. T. SARIAN

2, Rue Ahmed Pacha Hasanen — Shoubra, CAIRO (Egypt).